

# Määräykset ja ohjeet

## Henki- ja vahinkovakuutusyhtiön johtoa ja hallintojärjestelmää koskevat määräykset ja ohjeet

**Dnro**  
x/xxx/xxxx

**Antopäivä**  
XX.XX.2014

**Voimaantulopäivä**  
XX.XX.2014

**FINANSSIVALVONTA**  
puh. 010 831 51  
faksi 010 831 5328  
etunimi.sukunimi@finanssivalvonta.fi  
www.finanssivalvonta.fi

**Lisätietoja**  
Instituutiovalvonta/ Vakuutussektori



# Määräysten ja ohjeiden oikeudellinen luonne

## Määräykset

Finanssivalvonnan määräys- ja ohjekokoelmassa ”Määräys”-otsikon alla esitetään Finanssivalvonnan antamat määräykset. Määräykset ovat velvoittavia oikeussääntöjä, joita on noudatettava.

Finanssivalvonta antaa määräyksiä ainoastaan määräyksenantoon valtuuttavan lain säännöksen nojalla ja sen asettamissa rajoissa.

## Ohjeet

Finanssivalvonnan määräys- ja ohjekokoelmassa ”Ohje”-otsikon alla esitetään Finanssivalvonnan tulkintoja lainsäädännön tai muun velvoittavan sääntelyn sisällöstä.

”Ohje”-otsikon alla on lisäksi suosituksia ja muita toimintaohjeita, jotka eivät ole velvoittavia. Ohjeissa on myös kansainvälisten ohjeiden ja suositusten noudattamista koskevat Finanssivalvonnan suositukset.

Ohjeen kirjoitustavasta ilmenee, milloin kyseessä on tulkinta ja milloin suositus tai muu toimintaohje. Ohjeiden kirjoitustapaa sekä määräysten ja ohjeiden oikeudellista luonnetta on selvitetty tarkemmin Finanssivalvonnan verkkopalvelussa.

[Finanssivalvonta.fi > Sääntely > Määräys- ja ohjekokoelma > Uusi määräyskokoelma](#)



# Sisällysluettelo

<b>1</b>	<b>Soveltamisala ja määritelmät</b>	<b>7</b>
1.1	Soveltamisala	7
1.2	Määritelmät	7
<b>2</b>	<b>Säädöstausta ja kansainväliset suositukset</b>	<b>8</b>
2.1	Lainsäädäntö	8
2.2	Euroopan unionin direktiivit	8
2.3	Finanssivalvonnan määräyksenantovaltuudet	8
2.4	Kansainväliset suositukset	9
<b>3</b>	<b>Tavoitteet</b>	<b>10</b>
<b>4</b>	<b>Vakuutusyhtiön johto ja keskeisistä toiminnoista vastaavat henkilöt</b>	<b>11</b>
4.1	Sopivuus ja luotettavuus	11
4.2	Sopivuuden ja luotettavuuden arviointi	11
4.3	Ilmoitukset Finanssivalvonnalle	12
<b>5</b>	<b>Yleiset hallintovaatimukset</b>	<b>14</b>
5.2	Hallitus	14
5.3	Organisatorinen ja operatiivinen rakenne	14
5.4	Keskeiset toiminnot	15
5.5	Päätöksenteko	15
5.6	Hallituksen päätösten dokumentointi	15
5.7	Hallintojärjestelmän sisäinen arviointi	15
5.8	Toimintaperiaatteet	16
5.9	Pääomanhallinta	16
5.10	Jatkuvuus- ja valmiussuunnittelu	17
<b>6</b>	<b>Riskienhallinta</b>	<b>19</b>
6.1	Yleistä	19
6.2	Hallituksen tehtävät riskienhallinnassa	19



6.3	Riskienhallintatoiminto	20
6.4	Riskienhallintaa koskevat toimintaperiaatteet	20
6.5	Vakuutusriskit	21
6.6	Operatiiviset riskit	21
6.6.1	<i>Operatiivisen riskin hallinnan järjestäminen</i>	21
6.6.2	<i>Operatiivisten riskien seuranta ja vahinkoraportointi</i>	22
6.6.3	<i>Tietojärjestelmät ja tietoturvasuus</i>	23
	<i>Tietoturvasuuden määritelmä ja perusvaatimukset</i>	24
	<i>Tietoturvariskien hallinta ja tietoturvatapausten käsittely</i>	25
	<i>Tietoturvasuutta koskeva ohjeistus ja koulutus</i>	26
	<i>Tietoturvasuuden varmistaminen tietoverkoissa</i>	26
	<i>Tietoturvasuisten palveluiden kehittäminen</i>	26
6.7	Jälleenvakuuttaminen ja muut riskienvähentämistekniikat	28
6.8	Varojen ja vastuiden hallinta	28
6.9	Likviditeettiriski	28
6.10	Sijoitusriskit	29
6.10.1	<i>Sijoitusriskin hallinta</i>	29
6.10.2	<i>Muun kuin rutiininomaisen sijoitustoiminnan arviointi</i>	30
6.10.3	<i>Sijoitus- ja indeksisidonnaiset vakuutukset</i>	30
6.10.4	<i>Sijoitukset, joilla ei käydä kauppaa säännellyillä rahoitusmarkkinoilla</i>	30
6.10.5	<i>Johdannaissopimukset</i>	31
6.10.6	<i>Arvopaperistetut instrumentit</i>	31
7	Riski- ja vakavaraisuusarvio	32
7.2	Yleiset säännökset	32
7.3	Riski- ja vakavaraisuusarvio	33
7.3.1	<i>Yleistä</i>	33
7.3.2	<i>Riski- ja vakavaraisuusarviota koskevat toimintaperiaatteet</i>	33
7.3.3	<i>Riski- ja vakavaraisuusarviota koskeva Finanssivalvonnalle toimitettava raportti</i>	34
7.4	Riski- ja vakavaraisuusarvion suorittamista koskevat erityispiirteet	34
7.4.1	<i>Kokonaisvakavaraisuustarpeen arvostaminen ja kirjaaminen</i>	34
7.4.2	<i>Kokonaisvakavaraisuustarpeen arviointi ja ennakointi</i>	34
7.4.3	<i>Pääomavaatimukset</i>	35
7.4.4	<i>Vakuutustekninen vastuuvélka</i>	35
7.4.5	<i>Poikkeaminen vakavaraisuuspääomavaatimuksen laskennan taustalla olevista oletuksista</i>	35
7.4.6	<i>Yhteys strategiseen johtamisprosessiin ja päätöksentekorakenteeseen</i>	35



7.5	Ryhmän riski- ja vakavaraisuusarvio	35
7.5.1	<i>Ryhmän riski- ja varavaraisuusarvion laajuus</i>	35
7.5.2	<i>Ryhmäkohtaisten riskien vaikutuksen arviointi kokonaisvakavaraisuustarpeen osalta</i>	36
7.5.3	<i>Ryhmää koskevan riski- ja vakavaraisuusarvion yleissääntö</i>	36
7.5.4	<i>Yhtenä asiakirjana laadittavaa riski- ja vakavaraisuusarviota koskevat erityisvaatimukset</i>	36
7.5.5	<i>Sisäisen mallin käyttäjät</i>	36
7.5.6	<i>Kolmannen maan vakuutus- ja jälleenvakuutussidosyritysten integrointi</i>	37
8	<b>Sisäinen valvonta ja sisäinen tarkastus</b>	<b>38</b>
8.1	Yleistä	38
8.2	Sisäinen valvonta	38
8.3	Sisäinen tarkastus	38
9	<b>Ulkoistaminen</b>	<b>40</b>
9.1	Ulkoistetun toiminnan merkittävyys	40
9.2	Ulkoistamiseen liittyvien riskien hallinta	41
9.3	Ulkoistamisesta tehtävä ilmoitus Finanssivalvonnalle	42
10	<b>Aktuaaritoiminto</b>	<b>44</b>
10.1	Yleistä	44
10.2	Aktuaaritoiminnon tehtävät	44
10.3	Vastuuvelan laskenta	44
10.4	Vakuutusten myöntämisperiaatteet	45
10.5	Sisäisen mallin ennakoarviointi	45
11	<b>Ryhmän hallintovaatimukset</b>	<b>46</b>
11.1	Vastuussa olevan yhtiön määrittely ja ilmoittaminen	46
11.2	Ryhmän sisäisten hallintovaatimusten asettaminen	46
11.3	Ryhmätason hallintojärjestelmä	46
11.4	Riskit, joilla on merkittävä vaikutus ryhmätasolla	47
11.5	Ryhmän riskienhallinta	47
12	<b>Raportointi Finanssivalvonnalle</b>	<b>48</b>
12.1	Ilmoitus toiminnan operatiivisen riskin häiriöistä ja virheistä	48
12.2	Vuosi-ilmoitus operatiivisen riskin aiheuttamista tappioista	49
13	<b>Siirtymä- ja voimaantulomääräykset</b>	<b>50</b>
14	<b>Kumotut määräykset ja ohjeet</b>	<b>51</b>





# 1 Soveltamisala ja määritelmät

## 1.1 Soveltamisala

- (1) Näitä määräyksiä ja ohjeita sovelletaan seuraaviin Finanssivalvonnasta annetun lain 4 §:ssä tarkoitettuihin toimilupavalvottaviin:
- henki-, vahinko- ja jälleenvakuutusyhtiöt
  - vakuutusomistusyhteisöt
  - muussa kuin ETA-valtiossa toimiluvan saaneiden ulkomaisten vakuutusyhtiöiden Suomessa olevat sivuliikkeet (kolmannen maan vakuutusyhtiön sivuliikkeet).
- (2) Näiden määräysten ja ohjeiden ryhmiä koskevia määräyksiä ja ohjeita sovelletaan vakuutusyhtiöön tai vakuutusomistusyhteisöön, joka on vakuutusyhtiölain 26 luvun mukaisen vakuutusyrittäjäryhmittymän ylin emoyritys. Ryhmiä koskevia ohjeita ei kuitenkaan sovelleta ylimpään emoyritykseen, joka kuuluu sellaiseen rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetussa laissa tarkoitettuun rahoitus- ja vakuutusryhmittymään, jossa rahoitus-toimialan osuus on kyseisen lain 4 §:n 2 momentin 1 kohdan mukaisesti laskettuna suurempi kuin vakuutustoimialan osuus.

## 1.2 Määritelmät

- (3) *Vastuussa olevalla yhtiöllä* tarkoitetaan vakuutusyhtiölain 26 luvun mukaista vakuutusyrittäjäryhmittymän ylintä emoyritystä.
- (4) *Ryhmällä* tarkoitetaan vakuutusyhtiölain 26 luvun mukaista vakuutusyrittäjäryhmittymää.



## 2 Sädöstausta ja kansainväliset suositukset

### 2.1 Lainsäädäntö

Näiden määräysten ja ohjeiden aihepiiriin liittyvät seuraavat säädökset:

- vakuutusyhtiölaki (521/2008, jäljempänä myös VYL)
- ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annettu laki (398/1995)
- vakuutusedustuksesta annettu laki (570/2005)

### 2.2 Euroopan unionin direktiivit

Näiden määräysten ja ohjeiden aihepiiriin liittyy seuraava Euroopan unionin direktiivi:

- Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/138/EY (32009L00138), annettu 25 päivänä marraskuuta 2009, vakuutus- ja jälleenvakuutustoiminnan aloittamisesta ja harjoittamisesta (Solvenssi II) (ETAn kannalta merkityksellinen teksti); EUVL L335, 17.12.2009, s. 1-155.

### 2.3 Finanssivalvonnan määräyksenantovaltuudet

Finanssivalvonnan oikeus antaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämiseen, jatkuvuussuunnitelman sisältöön tai ilmoituksen tekemiseen liittyviä velvoittavia määräyksiä perustuu seuraaviin lain säännöksiin:

- VYL 6 luvun 21 §:n 1 kohta (vakuutusyhtiöiden ja vakuutusomistusyhteisöjen hallitusten jäsenten ja toimitusjohtajan osalta Finanssivalvonnalle toimitettava ilmoitus)
- VYL 6 luvun 21 §:n 2 kohta (vakuutusomistusyhteisöjen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen)
- VYL 6 luvun 21 §:n 3 kohta (jatkuvuussuunnitelman sisältö sekä riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan järjestäminen)





- VYL 6 luvun 21 §:n 5 kohta (toiminnan ulkoistamista koskeva ilmoitus Finanssivalvonnalle)

## 2.4 Kansainväliset suositukset

Näitä määräyksiä ja ohjeita laadittaessa on otettu huomioon seuraavat kansainväliset suositukset:

- Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomaisen (EIOPA) syyskuussa 2012 antamat hallintojärjestelmää koskevat ohjeet (Guidelines on the System of Governance; EIOPA-CP-13/08)
- Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomaisen (EIOPA) syyskuussa 2012 antamat ennakoivaa riskiarviota (ORSA -periaatteisiin perustuva) koskevat ohjeet (Guidelines on Forward Looking assessment of own risks (based on the ORSA principles); EIOPA- CP-13/09)



# 3 Tavoitteet

- (1) Näiden määräysten ja ohjeiden tavoitteena on
- edistää Solvenssi II -säännösten mukaisen hallintojärjestelmän, mukaan lukien riskienhallinta ja yhtiön oma riski- ja vakavaraisuusarvio, käyttöönottoa soveltamisalaan kuuluvissa toimilupavalvottavissa.
  - esittää yhtenä kokonaisuutena vakuutusyhtiölain säännöksiä täydentävät, 1.1.2014 voimaan tulleet EIOPAn ohjeet vakuutusyhtiön hallintojärjestelmästä ja ennakoivasta riski- ja vakavaraisuusarviosta sekä vakuutusyhtiölain perusteella annettavat muut johtoa ja hallintojärjestelmää koskevat määräykset ja ohjeet.



# 4 Vakuutusyhtiön johto ja keskeisistä toiminnoista vastaavat henkilöt

## 4.1 Sopivuus ja luotettavuus

- (1) Vakuutusyhtiön hallituksen jäsenen, toimitusjohtajan ja keskeisistä toiminnoista vastaavien henkilöiden sopivuudesta ja luotettavuudesta säädetään VYL 6 luvun 4, 5, ja 9 §:ssä.
- (2) Finanssivalvonnan oikeus antaa tarkempia määräyksiä VYL 6 luvun 4 §:n 5 momentissa tarkoitetuista ilmoituksista, joita sille on vakuutusyhtiöiden ja vakuutusomistusyhteisöjen hallitusten jäsenten ja toimitusjohtajan osalta toimitettava, perustuu VYL 6 luvun 21 §:ään.

## 4.2 Sopivuuden ja luotettavuuden arviointi

- (3) VYL 6 luvun 8 §:n mukaan vakuutusyhtiöllä on oltava hallituksen hyväksymät kirjalliset toimintaperiaatteet yhtiön johdon ja keskeisistä toiminnoista vastaavien henkilöiden kelpoisuusvaatimusten täyttämisen varmistamiseksi.

### OHJE (kohdat 4 – 8)

- (4) Finanssivalvonta suosittaa, että yhtiön hallituksen hyväksymät sopivuuden ja luotettavuuden arviointia koskevat toimintaperiaatteet sisältävät ainakin kuvaukset
  - a) menettelystä, jolla arvioidaan yhtiön tosiasiallisesta toiminnasta vastaavien tai siinä muissa keskeisissä tehtävissä olevien henkilöiden sopivuutta ja luotettavuutta silloin, kun heitä harkitaan tiettyyn tehtävään, ja heidän siinä toimiessaan;
  - b) tilanteista, jotka antavat aiheutta sopivuus- ja luotettavuusvaatimusten uudelleenarviointiin; ja
  - c) sisäisiin ohjeisiin perustuvasta sopivuus- ja luotettavuusmenettelystä, jonka mukaan arvioidaan muita sellaisia keskeisiä työntekijöitä, joihin ei sovelleta VYL 6 luvun 4, 5 ja 9 §:n vaatimuksia, silloin, kun heitä harkitaan tiettyyn tehtävään, ja heidän siinä toimiessaan
- (5) Finanssivalvonta suosittaa, että yhtiö varmistaa, että sen tosiasiallisesta toiminnasta vastaavat tai siinä muissa keskeisissä tehtävissä olevat henkilöt, mukaan luettuina yhtiön hallituksen jäsenet, ovat sopivia ja ottavat huomioon yksittäisille henkilöille osoitetut tehtävät turvataksaan ammatillisen pätevyyden, taidon ja kokemuksen monipuolisuuden ja siten yhtiön ammattitaitoisen johtamisen ja valvonnan.
- (6) Finanssivalvonta suosittaa, että hallituksen jäsenillä on kokonaisuutena arvioiden sopiva ammatillinen pätevyys, kokemus ja tietoa vähintään seuraavista asioista:



- a) vakuutus- ja rahoitusmarkkinat;
  - b) liiketoimintastrategia ja liiketoimintamalli;
  - c) hallintojärjestelmä;
  - d) rahoitusanalyysi ja vakuutusmatemaattinen analyysi; ja
  - e) sääntelykehikko ja sen asettamat vaatimukset.
- (7) Finanssivalvonta suosittaa, että arvioitaessa toimitusjohtajan ammatillista pätevyyttä, kokemusta ja tietoa kiinnitetään huomiota edellisessä kohdassa mainittuihin osa-alueisiin. Toimitusjohtajalta tulisi edellyttää aina yleistä vakuutustoiminnan tuntemusta.
- (8) Finanssivalvonta suosittaa, että arvioidessaan henkilön luotettavuutta yhtiö arvioi hänen rehellisyyttään ja taloudellista asemaansa sellaisen keskeisen näytön pohjalta, joka kattaa kaikki rikoksiin, talouteen ja valvontaan liittyvät näkökohdat. Rikoksen vanhentumisaikaa arvioidaan kansallisen lain tai käytännön perusteella.

### 4.3 Ilmoitukset Finanssivalvonnalle

- (9) VYL 6 luvun 4 §:n 5 momentin mukaan vakuutusyhtiön on ilmoitettava hallituksen jäsenten muutoksista viipymättä Finanssivalvonnalle. Ilmoituksessa on esitettävä selvitys siitä, että hallituksen jäsenet täyttävät pykälän 1–3 momentin mukaiset vaatimukset. Pykälän 6 momentin mukaan vakuutusomistusyhteisöön sovelletaan, mitä pykälän 5 momentissa säädetään vakuutusyhtiön hallituksen jäsenestä. VYL 6 luvun 5 §:n 1 momentin mukaan toimitusjohtajaan sovelletaan, mitä hallituksen jäsenestä säädetään VYL 6 luvun 4 §:n 5 momentissa.

#### MÄÄRÄYS (kohdat 10 – 15)

- (10) Yhtiön on toimitettava ilmoitus vakuutusyhtiön ja vakuutusomistusyhteisön hallituksen jäsenen ja varajäsenen sekä vakuutusyhtiön toimitusjohtajan ja toimitusjohtajan sijaisen kelpoisuudesta viipymättä nimityksen tapahduttua tai kun aikaisemmin ilmoitetuissa tiedoissa on tapahtunut muutos.
- (11) Yhtiön ei tarvitse toimittaa uutta ilmoitusta hallituksen jäsenen ja varajäsenen uudelleennastasta.
- (12) Yhtiön on toimitettava ilmoitus toimitusjohtajan ja toimitusjohtajan sijaisen kelpoisuudesta ennen kuin ao. henkilö aloittaa toimitusjohtajana tai toimitusjohtajan sijaisena toimimisen. Finanssivalvonta pitää tärkeänä, että toimitusjohtajan ja toimitusjohtajan sijaisen nimityksistä informoidaan Finanssivalvontaa mahdollisuuksien mukaan etukäteen.
- (13) Yhtiö voi toimittaa selvitykset ja todistukset ulkomaisista henkilöistä myös muulla kuin suomen tai ruotsin kielellä, mutta tällöin niihin on liitettävä suomen- tai ruotsinkielinen käännös. Liitteeksi vaadittavien todistusten sijasta hyväksytään myös ilmoituksen antavan henkilön kotivaltion viranomaisten vastaavat todistukset. Jos vastaavia todistuksia ei ole saatavissa, tulee tämä ilmoittaa selvityksessä.
- (14) Yhtiön ilmoituksen tulee sisältää seuraavat selvitykset ja liitteet:
- henkilön yksilöinti- ja yhteystiedot sekä kotipaikka



- vakuutusyhtiön tai vakuutusomistusyhteisön nimi
- henkilön tehtävä alkamisajankohtineen
- selvitys siitä, että henkilö hallitsee itseään ja omaisuuttaan;
- liitteenä tulee olla:
  - omavaraisuustodistus,
  - maistraatin antama ote holhousasioiden rekisteristä, josta käy ilmi, onko henkilölle määrätty edunvalvoja tai hänen oikeustoimikelpoisuuttaan rajoitettu
  - ote Oikeusrekisterikeskuksen velkajärjestelyrekisteristä ja
  - ote Oikeusrekisterikeskuksen liiketoimintakieltorekisteristä
- henkilön antama kirjallinen vakuutus siitä, että
  - häntä ei ole tuomittu sakkoon (ei koske rikesakkoja eikä pienehköistä liikenerikkomuksista seuranneita sakkoja), ehdolliseen vankeusrangaistukseen tai yhdyskuntapalveluun viimeksi kuluneen viiden vuoden aikana
  - häntä ei ole tuomittu ehdottomaan vankeusrangaistukseen viimeksi kuluneen kymmenen vuoden aikana
  - hän ei ole saanut huomautusta tehtävänsä asetetulta valvontaelimeltä (esimerkiksi ulkomainen valvontaviranomainen, Suomen Asianajajaliitto, Keskuskauppakamarin tilintarkastuslautakunta)
- tai selvitys rikkomuksesta tai rikoksesta, josta em. seuraamus on aiheutunut
- selvitys siitä, onko ulkomainen vakuutusvalvonnasta vastaava viranomainen arvioinut henkilön luotettavuutta ja sopivuutta (fit & proper) ja tämän arvioinnin tulos
- ansioluettelo.

(15) Yhtiön on ilmoitettava viipymättä Finanssivalvonnalle, jos hallituksen jäsen tai toimitusjohdaja joutuu eroamaan tai hänet erotetaan siitä syystä, että hän ei enää täytä kelpoisuusvaatimuksia.



# 5 Yleiset hallintovaatimukset

- (1) Vakuutusyhtiön yleisestä hallintojärjestelmästä, kirjallisista toimintaperiaatteista ja toiminnan jatkuvuuden varmistamisesta säädetään VYL 6 luvun 8 §:ssä.
- (2) Finanssivalvonnan oikeus antaa tarkempia määräyksiä jatkuvuussuunnitelman sisällöstä perustuu VYL 6 luvun 21 §:ään.

## 5.2 Hallitus

### OHJE (kohdat 3- 5)

- (3) Vakuutusyhtiön hallituksen jäsenet voivat muodostaa keskuudestaan erilaisia hallitusta avustavia valiokuntia tai muita vastaavia elimiä, jotka valmistelevat ennalta määriteltäviä hallitukselle kuuluvia tehtäviä.
- (4) Finanssivalvonta suosittaa, että yhtiön hallitus tekee yhteistyötä perustamiensa komiteoiden sekä yhtiön ylemmän johdon ja muiden keskeisten toimintojen kanssa, pyytää niiltä tietoja ja kyseenalaistaa nämä tiedot.
- (5) Finanssivalvonta suosittaa, että vastuussa olevan yhtiön hallitus tekee yhteistyötä ryhmän kaikkien yhtiöiden hallitusten kanssa, pyytää näiltä tietoja sekä kyseenalaistaa sellaiset päätökset, joilla on mahdollisesti vaikutusta ryhmään.

## 5.3 Organisatorinen ja operatiivinen rakenne

- (6) VYL 6 luvun 8 §:n mukaan vakuutusyhtiöllä on oltava liiketoiminnan laatuun ja laajuuteen nähden riittävä hallintojärjestelmä, jossa vastuualueet on määritelty sekä jaettu ja erotettu toisistaan ja joka tekee mahdolliseksi terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden noudattamisen liiketoiminnassa sekä varmistaa tiedonkulun yhtiössä. Hallintojärjestelmän on täytettävä VYL 6 luvun 9—20 §:ssä säädetyt vaatimukset.

### OHJE (kohdat 7 - 9)

- (7) Finanssivalvonta suosittaa, että yhtiöllä on sen strategisia tavoitteita ja toimintoja tukevat organisatoriset ja operatiiviset rakenteet. Näiden rakenteiden tulisi olla sopeutettavissa yhtiön strategisten tavoitteiden, toimintojen tai liiketoimintaympäristön muutoksiin.
- (8) Finanssivalvonta suosittaa, että vastuussa olevan yhtiön hallitus arvioi, miten ryhmän rakenteessa tapahtuneet muutokset vaikuttavat ryhmän yhtiöiden taloudelliseen asemaan ja tekee hyvissä ajoin tarvittavat korjaavat toimenpiteet.



- (9) Finanssivalvonta suositaa, että voidakseen ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin vastuussa olevan yhtiön hallitus tuntee riittävän hyvin ryhmän organisaation, sen eri yhtiöiden liike-toimintamallit ja niiden väliset yhteydet ja suhteet sekä ryhmän rakenteesta johtuvat riskit.

#### 5.4 Keskeiset toiminnot

- (10) VYL 6 luvun 11 §:n mukaan vakuutusyhtiöllä on oltava riskienhallintatoiminto, joka on riippumaton riskejä ottavista toiminnoista. VYL 6 luvun 14 §:n mukaan sisäiseen valvontaan kuuluu säännösten noudattamista valvova toiminto. VYL 6 luvun 15 §:n mukaan vakuutusyhtiöllä on oltava sisäinen tarkastus, joka arvioi yhtiön sisäisen valvonnan ja muun hallinnon riittävyttä ja tehokkuutta. VYL 6 luvun 18 §:n mukaan vakuutusyhtiössä on oltava aktuaaritoiminto.

**OHJE** (kohta 11)

- (11) Finanssivalvonta suositaa, että vastuussa olevalla yhtiöllä olisi seuraavat keskeiset toiminnot: ryhmätason riskienhallintatoiminto, säännösten noudattamista valvova toiminto, sisäisen tarkastuksen toiminto ja aktuaaritoiminto

#### 5.5 Päätöksenteko

**MÄÄRÄYS** (kohta 12)

- (12) Yhtiön on varmistettava, että kaikkien yhtiön kannalta merkittävien päätösten tekemiseen ennen päätöksen täytäntöönpanoa osallistuu vähintään kaksi yhtiön toiminnasta vastaavaa henkilöä.

#### 5.6 Hallituksen päätösten dokumentointi

**MÄÄRÄYS** (kohta 13)

- (13) Yhtiön on dokumentoitava hallituksen tekemät päätökset ja sen, miten riskienhallintajärjestelmästä saadut tiedot on otettu huomioon.

#### 5.7 Hallintojärjestelmän sisäinen arviointi

- (14) VYL 6 luvun 8 §:n mukaan hallintojärjestelmä ja kirjalliset toimintaperiaatteet on pidettävä ajantasaisina, ja niitä on arvioitava säännöllisesti ja vähintään kerran vuodessa.

**OHJE** (kohdat 15 -16)

- (15) Finanssivalvonta suositaa, että yhtiön hallitus määrittää hallintojärjestelmän sisäisen arvioinnin laajuuden ja toteuttamistiheyden ottamalla huomioon liiketoiminnan luonne, laajuus ja monimutkaisuus yksittäisten yhtiöiden ja ryhmän tasolla sekä ryhmän rakenne.



- (16) Finanssivalvonta suosittaa, että arvioinnin laajuus, havainnot ja johtopäätökset dokumentoidaan ja raportoidaan yhtiön hallitukselle. Seurantatoimien toteuttamisen ja kirjaamisen varmistamiseksi suositellaan asianmukaisia palautemenettelyjä.

## 5.8 Toimintaperiaatteet

- (17) VYL 6 luvun 8 §:n mukaan vakuutusyhtiöllä on oltava hallituksen hyväksymät kirjalliset toimintaperiaatteet yhtiön johdon ja keskeisistä toiminnoista vastaavien henkilöiden kelpoisuusvaatimusten täyttämisen varmistamiseksi, sisäisestä valvonnasta, riskienhallinnasta, sisäisestä tarkastuksesta, palkitsemisesta ja toimintojen ulkoistamisen järjestämisestä, jos toimintoja ulkoistetaan. Toimintaperiaatteissa on selkeästi määriteltävä vastuut, tavoitteet, prosessit ja sovellettavat raportointimenettelyt. Hallintojärjestelmä ja kirjalliset toimintaperiaatteet on pidettävä ajantasaisina ja niitä on arvioitava säännöllisesti ja vähintään kerran vuodessa.

### OHJE (kohta 18)

- (18) Finanssivalvonta suosittaa, että yhtiö huolehtii siitä, että sen toimintaperiaatteet, jotka ovat pakollinen osa hallintojärjestelmää, ovat linjassa keskenään ja yhtiön liiketoimintastrategian kanssa.

### MÄÄRÄYS (kohta 19)

- (19) Toimintaperiaatteisiin tulee sisältyä velvollisuus tiedottaa riskienhallintatoiminnolle, sisäiselle tarkastukselle, säännösten noudattamista valvovalle toiminnolle ja aktuaaritoiminnolle niiden tehtävien hoitamisen kannalta merkityksellisistä seikoista.

## 5.9 Pääomanhallinta

### OHJE (kohdat 20 – 22)

- (20) Finanssivalvonta suosittaa, että yhtiö laatii pääomanhallintaa koskevat toimintaperiaatteet, jotka sisältävät

a) kuvauksen menettelystä, jolla varmistetaan, että omiin varoihin kuuluvat erät vastaavat sekä aluksi että jatkuvasti – Solvenssi II –direktiivin 93 artiklan omien varojen luokittelua koskevien säännösten vaatimuksia;

b) kuvauksen menettelystä, jolla valvotaan omiin varoihin kuuluvien erien liikkeeseenlaskua keskipitkän aikavälin pääomanhallintasuunnitelman mukaisesti;

c) kuvauksen menettelystä, jolla varmistetaan, että omiin varoihin kuuluvan erän säännöt ja ehdot ovat selvät ja yksiselitteiset suhteessa sovellettavan pääomasääntelyn kriteereihin; ja

d) kuvauksen menettelyistä, joilla varmistetaan, että

i. pääoma-asemaa tarkasteltaessa otetaan huomioon tavanomaisista osakeista maksettavia osinkoja koskevat osingonjakopolitiikat tai lausunnot; ja





ii. tunnistetaan ja dokumentoidaan tilanteet, joissa on odotettavissa, että omiin varoihin kuuluvaan erään liittyvää jakoa lykätään tai se perutaan.

- (21) Finanssivalvonta suositaa, että yhtiö laatii keskipitkän aikavälin pääomanhallintasuunnitelman, jota yhtiön hallitus seuraa ja joka sisältää vähintään seuraavat tiedot:
- a) suunnitellut pääoman liikkeeseenlaskut;
  - b) yhtiön omiin varoihin kuuluviin eriin liittyvän erääntymisajan, joka käsittää sekä sopimusperusteisen erääntymisajan että aiemman takaisinmaksu- tai lunastusmahdollisuuden;
  - c) sen, miten omiin varoihin kuuluvan erän liikkeeseenlasku, lunastus tai takaisinmaksu tai muu vaihtelu sen arvostuksessa vaikuttaa rajoitusten soveltamiseen sovellettavassa pääomasääntelyssä; ja
  - d) jakoon liittyvien toimintaperiaatteiden soveltamisen.
- (22) Finanssivalvonta suositaa, että yhtiö ottaa pääomanhallintasuunnitelmassa huomioon riskienhallintajärjestelmän sekä yhtiön riski ja vakavaraisuusarvion.

## 5.10 Jatkuvuus- ja valmiussuunnittelu

- (23) VYL 6 luvun 8 §:n mukaan vakuutusyhtiön on varmistettava toimintansa jatkuvuus ja toimintavarmuus. Tätä varten yhtiöllä on oltava jatkuvuussuunnitelma.
- (24) Yhtiön liiketoiminnan jatkuvuussuunnittelulla tarkoitetaan varautumista liiketoiminnan keskeytyksiin siten, että valvottava pystyy jatkamaan toimintaansa ja rajoittamaan tappioita erilaisissa liiketoimintaa kohtaavissa häiriötilanteissa. Häiriötilanteita ovat muun muassa yhtiön henkilöstöä, toimitiloja, tietojärjestelmiä tai tietoliikennettä kohdanneet vahingot tai tahalliset teot, vesivahingot, tulipalot sekä katkot esimerkiksi sähkön, lämmön tai veden saannissa. Jatkuvuussuunnittelussa laaditaan tärkeimmille liiketoiminta-alueille jatkuvuussuunnitelmat, joiden pohjalta toimintaa jatketaan mahdollisessa häiriötilanteessa.
- (25) Poikkeusoloihin varautumiselle asetetut vaatimukset perustuvat valmiuslakiin ja viranomaisten antamaan poikkeusolojen varautumisohjeistukseen. Poikkeusoloilla tarkoitetaan valmiuslain 3 §:ssä määriteltyjä tilanteita. Poikkeusoloihin varautuminen pohjautuu normaaliolojen jatkuvuusjärjestelyihin.
- (26) VYL 31 luvun 13 §:n mukaan vakuutusyhtiön tulee varmistaa tehtäviensä mahdollisimman häiriötön hoitaminen myös poikkeusoloissa osallistumalla vakuutusalan valmiussuunnitelmaan ja valmistelemalla etukäteen poikkeusoloissa tapahtuvaa toimintaa sekä muin toimenpitein. Finanssivalvonta voi myöntää poikkeuksia edellä tässä säädetystä velvollisuudesta, jos se on perusteltua vakuutusyhtiön koon, toiminnan laadun tai laajuuden taikka muun erityisen syyn vuoksi.
- (27) Poikkeusolojen häiriötilanne kestää tyypillisesti pidempään kuin ne tilanteet, joihin normaaliolojen jatkuvuussuunnitelmassa on varauduttu. Lisäksi uhat, joihin tulee varautua, ovat tyypillisesti vakavampia kuin ne uhat, joihin jatkuvuussuunnitelmassa varaudutaan. Valtioneuvoston 5.12.2013 antamassa päätöksessä huoltovarmuuden tavoitteista sekä Vakuutushuoltopoolin antamissa varautumisohjeissa asetetaan varautumisen tavoitteet sekä annetaan yksityiskohtaisempia ohjeita poikkeusoloihin varautumisesta.



**MÄÄRÄYS** (kohdat 30-38)

- (28) Vakuutusyhtiön tulee tunnistaa jatkuvuussuunnitelmissa käsiteltävät riskit sen mukaan, millä alueilla se katsoo olevansa haavoittuva. Jatkuvuussuunnitelmia tulee arvioida, päivittää ja testata säännöllisesti.
- (29) Yhtiön hallitus vastaa siitä, että yhtiön keskeisillä liiketoiminnoilla on ajantasaiset ja riittävät jatkuvuussuunnitelmat. Yhtiön toimivan johdon tulee määritellä vastuut yhtiön jatkuvuussuunnittelulle. Valvottavalla tulee olla selkeä toimintamalli jatkuvuussuunnitelmien laatimiseen, ylläpitoon ja testaamiseen sekä jatkuvuussuunnittelun tilanteen seuraamiseen.
- (30) Lähtökohtana jatkuvuussuunnittelulle on, että valvottava kartoittaa ja priorisoi tärkeimmät liiketoimintaprosessinsa. Niille tulee määritellä toipumisajat eli mikä on suurin sallittu katko, joka ei vielä häiritse liiketoimintaa. Priorisoiduille prosesseille on suunniteltava vaihtoehtoiset toimintamallit ja toipumismenettelyt toiminnan katkosten varalta. Erityisesti on varmistettava, että liiketoiminnan toipumisen kannalta tärkeät tiedot ovat palautettavissa ajan tasalle.
- (31) Tietojärjestelmät ja sovellukset tulee luokitella tärkeysjärjestykseen sen mukaan, kuinka nopeasti niiden on toivuttava erilaisissa häiriötilanteissa. Tietojärjestelmille tulee laatia toipumissuunnitelmat, joissa kuvataan, kuinka eri tietojärjestelmät saadaan toimintakuntoon vakavassa häiriötilanteessa tai katastrofissa.
- (32) Varmuuskopiot ja mahdollinen tietojenkäsittelyn varakeskus tulee sijoittaa niin kauas varsinaisesta tietojenkäsittelykeskuksesta, että tiedot ja niiden varmistukset eivät voi tuhoutua samanaikaisesti.
- (33) Yhtiön jatkuvuussuunnitelmien tulee pohjautua liiketoimintojen uhka- ja haavoittuvuusanalyysiin eli selvitykseen tietoihin, järjestelmiin, toimintoihin ja palveluihin kohdistuvista uhkista, haavoittuvuuksista ja riskeistä.
- (34) Liiketoiminnan jatkuvuussuunnitelmissa tulee ottaa huomioon toiminnan eri uhkatekijät sekä toimintojen haavoittuvuudet. Jatkuvuussuunnitelmien laajuus tulee suhteuttaa yhtiön toimintojen luonteeseen, laajuuteen ja monimutkaisuuteen. Jatkuvuussuunnitelmien on oltava toimintaa ja tiedottamista ohjaavia erilaisissa häiriötilanteissa.
- (35) Yhtiön tulee varautua ulkoisten palveluntarjoajien toiminnan häiriöihin.
- (36) Jatkuvuussuunnitelmat tulee päivittää säännöllisesti ja ne tulee sopeuttaa yhtiön toiminnan, palvelujen tai strategioiden muuttumiseen. Jatkuvuussuunnitelmia tulee testata ja niiden mukaista toimintaa tulisi harjoitella säännöllisesti. Jatkuvuussuunnitelmien ajantasaisuuden ja testauksen seuraamiselle tulee nimetä vastuuhenkilöt.



# 6 Riskienhallinta

## 6.1 Yleistä

- (1) Vakuutusyhtiön riskienhallinnasta ja riskienhallintatoiminnosta säädetään VYL 6 luvun 10 ja 11 §:ssä.
- (2) Finanssivalvonnan oikeus antaa tarkempia määräyksiä riskienhallinnan järjestämisestä, perustuu VYL 6 luvun 21 §:ään
- (3) *Vakuutusriskillä* tarkoitetaan riittämättömistä hinnoittelua ja vastuovelkaa koskevista olettuksista johtuvaa tappioriskiä tai vakuutusvastuiden arvon epäedullista muutosta.
- (4) *Markkinariskillä* tarkoitetaan tappioriskiä tai taloudellisen aseman epäedullista muutosta, joka johtuu suoraan tai välillisesti omaisuuden, vastuiden ja rahoitusvälineiden markkinahintojen tason ja volatiliteetin heilahteluista.
- (5) *Luottoriskillä* tarkoitetaan tappioriskiä tai taloudellisen aseman epäedullista muutosta, joka johtuu arvopapereiden liikkeeseenlaskijoiden, vastapuolten tai velallisten luottokelpoisuuden heilahteluista ja joka kohdistuu vakuutus- ja jälleenvakuutusyrityksiin vastapuoliriskin, korkomarginaaliriskin tai markkinariskikeskittymien muodossa.
- (6) *Likviditeettiriskillä* tarkoitetaan riskiä, että vakuutus- ja jälleenvakuutusyritykset eivät kykene muuttamaan sijoituksiaan ja muuta omaisuuttaan rahaksi täyttääkseen maksettaviksi tulevat taloudelliset velvoitteensa.
- (7) *Keskittymäriskillä* tarkoitetaan kaikenlaisia riskejä, joihin liittyvien tappiot voivat olla niin suuria, että ne vaarantavat vakuutus- ja jälleenvakuutusyritysten vakavaraisuuden tai taloudellisen aseman.
- (8) *Riskienvähentämistekniikoilla* tarkoitetaan kaikenlaisia tekniikoita, joiden avulla vakuutus- ja jälleenvakuutusyritykset voivat siirtää osan riskeistään tai kaikki riskinsä toiselle osapuolelle.

## 6.2 Hallituksen tehtävät riskienhallinnassa

- (9) VYL 6 luvun 8 §:n mukaan vakuutusyhtiöllä on oltava hallituksen hyväksymät kirjalliset toimintaperiaatteet riskienhallinnasta. VYL 6 luvun 10 §:n mukaan vakuutusyhtiöllä on oltava riskienhallintastrategia, joka on linjassa yhtiön liiketoimintastrategian kanssa.



#### **MÄÄRÄYS** (kohta 10)

- (10) Yhtiön hallitus vastaa riskienhallintajärjestelmän tehokkuuden varmistamisesta, yhtiön riskinottohalukkuuden ja yleisten riskinsietokykyä koskevien rajojen määrittämisestä sekä pääasiallisten riskienhallintastrategioiden ja -toimintaperiaatteiden hyväksymisestä. Rajojen, riskienhallintastrategioiden- ja toimintaperiaatteiden tulee kuvastaa hallituksen valitsemaa riskinottotasoa.

#### **OHJE** (kohdat 11 ja 12)

- (11) Finanssivalvonta suosittaa, että vastuussa olevan yhtiön hallitus vastaa koko ryhmän riskienhallintajärjestelmän tehokkuudesta. Tämän riskienhallintajärjestelmän tulisi sisältää ainakin seuraavat tiedot:
- a) ryhmätason riskienhallintaa koskevat strategiset päätökset ja toimintaperiaatteet;
  - b) ryhmän riskinottohalukkuuden ja yleisten riskinkantorajojen määrittely; ja
  - c) miten ryhmätason riskejä tunnistetaan, mitataan, hallitaan, seurataan ja raportoidaan.
- (12) Finanssivalvonta suosittaa, että vastuussa oleva yhtiö varmistaisi, että tällaiset strategiset päätökset ja toimintaperiaatteet ovat sopusoinnussa ryhmän rakenteen, koon ja ryhmän yhtiöidenerityspiirteiden kanssa. Sen tulisi myös varmistaa, että järjestelmä kattaa ryhmän kunkin yhtiön olennaiset toiminnot ja näihin liittyvät riskit. Vastuussa olevan yhtiön tulisi vastata siitä, että ryhmässä otetaan käyttöön kokonaisvaltainen, johdonmukainen ja tehokas riskienhallintajärjestelmä.

### **6.3 Riskienhallintatoiminto**

- (13) VYL 6 luvun 11 §:n mukaan vakuutusyhtiöllä on oltava riskienhallintatoiminto, joka on riippumaton riskejä ottavista toiminnoista. Riskienhallintatoiminnon on avustettava hallitusta ja muita toimintoja tehokkaan riskienhallinnan varmistamiseksi, seurattava riskienhallintajärjestelmän toimivuutta ja yhtiön yleistä riskiprofiilia kokonaisuutena, raportoitava riskeille altistumisesta ja neuvottava hallitusta riskienhallintaa koskevissa asioissa, kuten yhtiön liiketoimintastrategian valmistelussa, keskeisissä hankkeissa ja sijoituksissa, sekä tunnistettava ja arvioitava kehittyviä riskejä.

#### **OHJE** (kohta 14)

- (14) Finanssivalvonta suosittaa, että vastuussa oleva yhtiö varmistaisi, että riskienhallintaa koskevat toimintaperiaatteet pannaan johdonmukaisesti täytäntöön koko ryhmässä.

### **6.4 Riskienhallintaa koskevat toimintaperiaatteet**

- (15) VYL 6 luvun 8 §:n mukaan vakuutusyhtiöllä on oltava hallituksen hyväksymät kirjalliset toimintaperiaatteet riskienhallinnasta. Toimintaperiaatteissa on selkeästi määriteltävä vastuut, tavoitteet, prosessit ja sovellettavat raportointimenettelyt.
- (16) VYL 6 luvun 10 §:n mukaan vakuutusyhtiöllä on oltava riskienhallintajärjestelmä, joka kattaa yhtiöön kohdistuvien yksittäisten riskien ja riskien yhteisvaikutusten jatkuvan tunnistamisen, mittaamisen, seurannan, hallinnan ja raportoinnin.



**MÄÄRÄYS** (kohta 17)

- (17) Toimintaperiaatteissa tulee ainakin
- a) määrittää riskiluokat ja riskien mittaumenetelmät;
  - b) kertoa, miten yhtiöhallitsee kutakin olennaista riskiluokkaa, riskialuetta ja mahdollista riskien kasaantumista;
  - c) kuvailla yhteys kokonaisvakavaraisuuden tarpeen arviointiin, sellaisena kuin se esitetään riski- ja vakavaraisuusarviossa (joka perustuu ORSA-periaatteisiin), laissa säädettyihin pääomavaatimuksiin ja yhtiön riskinsietorajoihin;
  - d) määrittää riskinsietorajat kaikkien olennaisten riskiluokkien osalta yhtiön yleistä riskinotahalukkuutta vastaavalla tavalla; ja
  - e) kuvata säännöllisten stressitestien toteuttamistiheys ja sisältö ja tilanteet, jotka antavat aihetta erityisten stressitestien tekemiseen.

## 6.5 Vakuutusriskit

**MÄÄRÄYS** (kohta 18)

- (18) Yhtiön riskienhallintaa koskevien toimintaperiaatteiden tulee sisältää vakuutusten myöntämiseen ja vastuuvelkaan merkitsemiseen liittyvän riskin osalta vähintään seuraavat tiedot:
- a) vakuutusliiketoiminnan lajit ja erityispiirteet, kuten vakuutusriskin tyyppi, jonka yhtiö on valmis hyväksymään;
  - b) miten varmistetaan, että vakuutusmaksutulot riittävät kattamaan odotettavissa olevat korvaukset ja kulut;
  - c) yhtiön vakuutusvelvoitteista johtuvien riskien tunnistaminen, mukaan luettuna sen tuotteesiin sisällytetyt optiot ja taatut takaisinostoarvot;
  - d) miten yhtiö ottaa huomioon uuden vakuutustuotteen suunnittelu- ja vakuutusmaksujen laskentaprosessissa sijoituksiin liittyvät rajoitukset; ja
  - e) miten yhtiö ottaa huomioon uuden vakuutustuotteen suunnittelu- ja vakuutusmaksujen laskentaprosessissa jälleenvakuuttamisen ja muut riskienvähentämistekniikat.

## 6.6 Operatiiviset riskit

### 6.6.1 Operatiivisen riskin hallinnan järjestäminen

- (19) VYL 6 luvun 10 §:n mukaan vakuutusyhtiön riskienhallintajärjestelmän on katettava operatiivisten riskien hallinta.

**MÄÄRÄYS** (kohdat 20-22)

- (20) Vakuutusyhtiön riskienhallintaa koskevien toimintaperiaatteissa tulee käsitellä operatiivisen riskin osalta ainakin seuraavia asioita:



- a) yritykseen kohdistuvat tai mahdollisesti kohdistuvat operatiiviset riskit ja arvio niiden vähentämiskeinoista;
- b) operatiivisen riskin hallintaa koskevat yrityksen toimenpiteet ja sisäiset prosessit, mukaan luettuna niitä tukeva it-järjestelmä; ja
- c) yrityksen tärkeimpien operatiivisten riskialueiden riskinkantorajat.

- (21) Vakuutusyhtiöllä tulee olla menettelytavat ja prosessit operatiivisten riskitapahtumien tunnistamista ja arviointia varten.
- (22) Vakuutusyhtiön tulee laatia operatiivisten riskien hallintaa varten tarkoituksenmukaiset operatiivisten riskien skenaariot, joissa otetaan huomioon ainakin keskeisiin prosesseihin, henkilöstöön tai järjestelmiin liittyvät häiriöt sekä ulkoiset tapahtumat.

## 6.6.2 Operatiivisten riskien seuranta ja vahinkoraportointi

### OHJE (kohdat 23 ja 24)

- (23) Finanssivalvonta suosittaa, että valvottavat ottavat käyttöön järjestelmät tappiotietojen sisäistä raportointia ja tappiotiedoston kokoamista varten. Tappiotietojen keräämisen voidaan katsoa tukevan merkittävästi operatiivisen riskin hallintaa.
- (24) Tämän määräysten ja ohjeiden luvussa 12 on ohjeistettu Finanssivalvonnalle toimitettava ilmoitus toiminnan häiriöistä ja virheistä sekä vuosi-ilmoitus merkittävistä operatiivisen riskin tappiotapahtumista.

### MÄÄRÄYS (kohta 25)

- (25) Vakuutusyhtiöllä tulee olla menettelytavat ja prosessit operatiivisten riskitapahtumien raportointia varten. Yhtiön tulee luoda prosessi operatiivisten riskitapahtumien keräämistä ja seuranta varten.

### OHJE (kohdat 26-28)

- (26) Finanssivalvonta suosittaa, että raportoitavia tietoja ovat esimerkiksi kuvaus tapahtumasta, tapahtumaan johtaneet syyt, arvio suorista ja epäsuorista kustannuksista sekä toimenpiteet vahingon ennaltaehkäisemiseksi. Lisäksi on suositeltavaa raportoida, mihin toimenpiteisiin on vahingon vuoksi ryhdytty sekä korjaavien toimien vastuuhenkilöistä ja aikataulusta.
- (27) Finanssivalvonta suosittaa, että seurannan ja raportoinnin olennaisuutta varten yhtiö määritteli rahamääräisen tason, jota suuremmat tapahtumat raportoidaan. Pienistäkin vahingoista ja ns. läheltä piti -tilanteista tulisi raportoida, jos niillä on periaatteellista merkitystä riskienhallinnan toimivuuden kannalta.
- (28) Finanssivalvonta suosittaa, että operatiivisen riskin aiheuttamien tappioiden seuranta järjestettäisiin esimerkiksi seuraavan taulukon mukaisesti.

Tappiotyyppi	Esimerkkejä
--------------	-------------



Sisäiset väärinkäytökset	kavallus, petos, lahjuksen ottaminen, vahingonteko, valtuuksien puuttuminen (tai niiden ylittäminen), asiakastietojen väärinkäyttö, tahallinen position väärinraportointi, liikesalaisuuden rikkominen, kiristys
Ulkopuolisen aiheuttamat vahingot	varkaus, ryöstö, petos (esim. maksuvälineellä), väärennös, rahanpesu, murtautuminen tietojärjestelmään, haittaohjelman levittäminen, tietojärjestelmään kohdistuva palvelunestohyökkäys, pommihkaus, henkilöstöön kohdistuva uhkailu, kiristys
Työolot, työturvallisuus	työsopimuslain rikkomukset (mm. työaika, työturvallisuus), syrjinnästä aiheutuva korvausvaatimus, palkka-, korvaus- tai irtisanomisriidat, työmarkkinariidat
Menettelytavoista aiheutuvat tappiot	lain ja hyvän tavan vastainen tai harhaanjohtava markkinointi ja palveluntarjonta, luottamuksellisten asiakastietojen väärinkäyttö (esim. markkinointiin), tiedonantovelvollisuuden laiminlyönti asiakkaille, salassapitovelvollisuuden laiminlyönti, toimeksiantojen säännösten vastainen toteuttaminen, rahanpesu
Omaisuuksivahingot	tulipalo, vesivahinko, tulva
Tietojärjestelmiin liittyvät ongelmat ja keskeytysvahingot	ohjelmistovirhe, tietoliikennehäiriö, käyttökatkos, laiterikko, sähkökatko, ulkoisen palveluntuottajan häiriö
Prosesseihin liittyvät ongelmat	raportointivirhe, virhe asiakastiedoissa, tallennusvirhe tietojärjestelmään, hinnoitteluvirhe, sopimuksen pätemättömyys, puutteellinen dokumentointi, asiakirjan katoaminen, vakuushallinnan puutteet, ulkoistetun palvelun häiriö, riita ulkopuolisen toimittajan kanssa, kirjanpito- virhe

## 6.6.3 Tietojärjestelmät ja tietoturvallisuus

### 6.6.3.1 Tietojärjestelmät

#### MÄÄRÄYS (kohdat 29-32)

- (29) Vakuutusyhtiön hallituksen on varmistettava, että valvottavalla on toiminnan luonteeseen ja laajuuteen nähden riittävät ja asianmukaisesti järjestetyt tietojärjestelmät. Tietojärjestelmien riittävyttä ja asianmukaisuutta tulee arvioida suhteessa valvottavan oman toiminnan lähtökohtiin, hallituksen asettamiin vaatimuksiin sekä siihen, että järjestelmät tukevat liiketoimintaa hallituksen linjausten mukaisesti.

- (30) Vakuutusyhtiöllä tulee olla tarvittava osaaminen, organisaatio ja sisäinen valvonta tiedon tallentamista, siirtämistä, käsittelemistä ja arkistoinnista varten. Jos näitä toimintoja ulkoistetaan, tulee valvottavan varmistua siitä, että tietojenkäsittelypalveluja toimittava yritys noudattaa tässä luvussa esitettyjä periaatteita.
- (31) Hallituksen on hyväksyttävä valvottavan nykyisten ja arvioitujen tulevien tarpeiden mukainen tietotekniikkastrategia. Lisäksi hallituksen tulee seurata tietotekniikkaan liittyviä kustannuksia.
- (32) Järjestelmien tuotantoon siirtoa, muutostenhallintaa ja testausta varten on oltava määräämuotoiset menettelytavat. Järjestelmät on testattava huolellisesti ennen niiden tuotantoon ottoa.

**OHJE** (kohdat 31-33)

- (33) Finanssivalvonta suosittaa, että vakuutusyhtiö luo toimintamallin, jolla varmistetaan liiketoimintayksiköiden ja tietotekniikkapalveluja tarjoavien yksiköiden yhteistyö. Valvottavan tulisi kuitenkin eriyttää järjestelmäkehitys- ja tuotantotehtävät toisistaan.
- (34) Finanssivalvonta suosittaa, että vakuutusyhtiö kehittää järjestelmäkehityksen ja laadunvarmistuksen menetelmät, jotka turvaavat järjestelmien toiminnan suunnitellulla tavalla. Lisäksi järjestelmistä tulisi olla laadittu dokumentaatio, jolla varmistetaan niiden käyttö ja jatkokehittäminen esim. avainhenkilöiden vaihtuessa.
- (35) Finanssivalvonta suosittaa, että vakuutusyhtiö kuvaa menettelytavat, joita noudatetaan, kun hankitaan tai hyväksytään sovelluksia ja laitteita tai solmitaan sopimuksia palvelujen tuottajien kanssa. Valvottavan tulisi varmistaa, että hankinnat ja sopimukset vastaavat valvottavan tarpeita ja toiminnalle asetettuja laatutavoitteita ja että niillä pystytään takaamaan palvelun jatkuvuus.

### 6.6.3.2 Tietoturvallisuus

#### Tietoturvallisuuden määritelmä ja perusvaatimukset

- (36) Tietoturvallisuudella tarkoitetaan sitä, että yrityksen tiedot, palvelut, järjestelmät ja tietoliikenne on suojattu ja varmistettu sekä normaali- että poikkeusoloissa hallinnollisilla, teknisillä ja muilla toimenpiteillä.
- (37) Tietoturvallisuuden toteuttamiseksi vaadittavat toimenpiteet liittyvät tietoturvallisuuden hallintointiin, henkilöstöön, fyysiseen turvallisuuteen sekä tietoliikenne-, laitteisto-, ohjelmisto-, tietoaineisto- ja käyttöturvallisuuteen. Tietoturvallisuuden toteuttamisessa voidaan soveltuvin osin käyttää hyväksi valtionhallinnon tietoturvallisuuden johtoryhmän ohjetta.<sup>1</sup> Tietoturvallisuuteen liittyviä vaatimuksia ovat säilytettävän, siirrettävän ja käsiteltävän tiedon eheys, käytettävyys ja luottamuksellisuus sekä tapahtumien kiistämättömyys ja jäljitettävyys.<sup>2</sup>
- (38) Palveluja kehitettäessä on tärkeätä varmistaa, että tapahtumista tehdään asianmukainen lokikirjaus. Lisäksi on tärkeätä ottaa huomioon palveluihin pääsyn valvonta sekä käyttäjien tunnistaminen ja todentaminen.

<sup>1</sup> Ohje tietoturvallisuudesta valtionhallinnossa annetun asetuksen täytäntöönpanosta, VAHTI 2/2010

<sup>2</sup> Valtionhallinnon tietoturvallisuuden johtoryhmä: VAHTI 8/2008, Valtionhallinnon tietoturvasanasto





**M Ä Ä R Ä Y S** (kohdat 39-43)

- (39) Yhtiön yleisen tietoturvallisuuden tason ja eri tietojärjestelmien turvatasojen on oltava riittävät valvottavan toiminnan luonteeseen ja laajuuteen, tietojärjestelmien uhkien vakavuuteen sekä yleiseen tekniseen kehitystasoon nähden.
- (40) Yhtiön hallitus vastaa siitä, että valvottavan tietoturvallisuus on riittävällä tasolla. Valvottavan tietoturvallisuuden yleisen tason tulee olla ylimmän johdon määrittämä ja hyväksymä. Ylimmän johdon tulee antaa riittävät resurssit sekä määritellä vastuut riittävän tietoturvallisuuden tason ylläpitämiseksi. Yhtiön tulee arvioida tietoturvallisuuden taso säännöllisesti. Mikäli valvottavan omassa organisaatiossa ei ole riittävää tietoturvallisuuden asiantuntemusta, arvio tulee teettää ulkopuolisella asiantuntijataholla. Havaittujen puutteiden korjaamiseksi tulee ryhtyä välittömästi tarvittaviin toimenpiteisiin.
- (41) Vakuutusyhtiön tulee määritellä säilyttämilleen ja käsittelemilleen tiedoille sekä käyttämilleen järjestelmille omistajat, jotka vastaavat tietojen ja järjestelmien käytön periaatteista, käyttövaltuuksista ja turvallisuudesta. Valvottavan tulee luokitella säilyttämänsä ja käsittelemänsä tiedot niiden turvallisuusvaatimusten mukaan sekä laatia käsittelysäännöt eri turvallisuusluokille.
- (42) Vakuutusyhtiön tulee myöntää käyttövaltuudet tietoihin, ohjelmiin ja järjestelmiin sekä valvottava järjestelmien käyttöä johdon hyväksymien yhtenäisten periaatteiden mukaisesti. Käyttövaltuuksien tulee määräytyä käyttäjän työtehtävien perusteella. Valvottavan tulee rajata tietoihin, ohjelmiin ja järjestelmiin pääsy valtuutetuille henkilöille teknisin keinoin (käyttäjätunnukset, salasana jne.). Käyttövaltuuksien loukkaukset tulee selvittää ja ne tulee raportoida organisaatiossa järjestelmistä vastaavalle taholle.
- (43) Tietojärjestelmiin pääsyä tulee valvoa. Myös tietojärjestelmissä käsiteltävien tapahtumien kiistämättömyys sekä keskenään kommunikoivien osapuolten tunnistaminen ja todentaminen on hoidettava asianmukaisesti. Lisäksi tietojärjestelmissä käsiteltävät tapahtumat tulee voida aukottomasti jäljittää.

**Tietoturvariskien hallinta ja tietoturvatapausten käsittely**

- (44) Tietoturvatapauksella tarkoitetaan yrityksen tietoturvaperiaatteiden vastaista tapahtumaa tai tekoa (esimerkiksi virushyökkäystä), tietojärjestelmämurtoa tai tietovuotoa.

**M Ä Ä R Ä Y S** (kohdat 45-47)

- (45) Tietoturvallisuusriskien arviointi tulee liittää osaksi vakuutusyhtiön riskienhallintaa, jotta voidaan taata, että hallitus ja toimiva johto saavat käsityksen liiketoiminnan kaikkien merkittävien riskien yhteisvaikutuksesta.
- (46) Vakuutusyhtiön tietoturvallisuuden tason arvioinnin tulee perustua tietoturvallisuuteen liittyvien riskien säännönmukaiseen arviointiin. Riskiarvioita tehtäessä tulee määritellä, mitkä ovat valvottavan keskeiset toiminnot ja resurssit, mitä ovat niihin kohdistuvat uhat, kuinka haavoittuvia valvottavan toiminnot ja resurssit ovat näille uhkille sekä miten uhkat toteutuessaan vaikuttavat valvottavan toimintaan. Havaittujen riskien hallitsemiseksi tulee rakentaa riittävät kontrollit. Käyttöön otettavien uusien järjestelmien, tekniikoiden ja palvelujen riskit tulee myös arvioida ennen niiden tuotantoonottoa.



- (47) Tietoturvatapaukset on tunnistettava, analysoitava, arkistoitava ja raportoitava organisaatiossa määrätyle vastuutaholle.

### **Tietoturvallisuutta koskeva ohjeistus ja koulutus**

#### **MÄÄRÄYS** (kohdat 48 ja 49)

- (48) Yhtiöllä on oltava ajantasaiset ylimmän johdon hyväksymät tietoturvallisuuden periaatteet sekä niitä tukeva tietoturvallisuusohjeistus, joka tulee saattaa valvottavan työntekijöiden tietoon.
- (49) Yhtiön tulee määritellä kunkin työntekijän tietoturvallisuusvastuut selkeästi sekä antaa työntekijöille säännöllisesti tietoturvallisuuskoulutusta. Tietoturvallisuuden kehittämisen on oltava jatkuva prosessi ja sille on määriteltävä selkeät esimiesvastuut.

#### **OHJE** (kohta 50)

- (50) Finanssivalvonta suosittaa, että tietoturvallisuusohjeisiin kuuluvat muun muassa ohjeet käyttövaltuuksien hallinnoinnista, haittaohjelmien torjunnasta sekä internetin ja sähköpostin käytöstä.

### **Tietoturvallisuuden varmistaminen tietoverkoissa**

- (51) Verkkopalvelujen turvallisuus koostuu muun muassa palveluissa käytettyjen toimintamallien, käytettyjen sovellusten, teknisten järjestelmien ja tietoliikenneyhteyksien turvallisuudesta.

#### **MÄÄRÄYS** (kohdat 52 ja 53)

- (52) Vakuutusyhtiön tulee arvioida palvelujen sopivuus tietoverkkoon ennen kuin olemassa olevia palveluja viedään tietoverkkoon tai uusia palveluja otetaan käyttöön tietoverkossa. Palveluihin liittyvät keskeiset riskit sekä niiden hallintakeinot tulee dokumentoida ja tarvittavat kontrollit tulee rakentaa riskien hallitsemiseksi. Verkkoliiketoimintaan, tietojärjestelmiin ja sisäisiin toimintaprosesseihin liittyvä sisäinen valvonta ja riskienhallinta tulee suunnitella ja rakentaa niin, että siinä otetaan huomioon organisaation toiminnan luonne ja laajuus sekä toiminnan uhkatekijät.
- (53) Vakuutusyhtiön tulee arvioida verkkoliiketoimintaan liittyvät kokonaisriskit säännöllisin väliajoin. Valvottavan tulee jatkuvasti arvioida ja kehittää tietojärjestelmiään sekä niiden tietoturvallisuutta sekä suojautua riittävän hyvin erilaisten häiriöiden ja mahdollisten väärinkäytösten varalta.

### **Tietoturvallisten palveluiden kehittäminen**

#### **MÄÄRÄYS** (kohta 54)

- (54) Vakuutusyhtiön tulee arvioida tietoturvariskit kehittäessään uusia palveluita.



**OHJE (kohta 55)**

(55)

Finanssivalvonta suosittelee, että riittävän tietoturvallisuuden varmistamiseksi valvottavan tulisi ennen palvelun käyttöönottoa ja palvelua tarjotessaan huolehtia ainakin seuraavista asioista:

- Palvelun riskianalyysi on laadittu ja sen perusteella on ryhdytty tarvittaviin toimiin riskien hallitsemiseksi.
- Järjestelmäkohtaiset tietoturvatestaukset ja -katselmuksella on tehty ja järjestelmien turvataso ja mahdollisten häiriöiden jatkuva seuranta ja raportointi on järjestetty. Turvakatselmuksella tarkoitetaan systemaattista järjestelmän, palvelun tai toiminnan turvallisuustason tutkimista sen varmistamiseksi, että asetettu turvallisuustaso on saavutettu.
- Palvelun käytettävyyden ja jatkuvuuden varmistamiseksi varajärjestelyt on kuvattu etukäteen ja järjestelmille on tehty toipumissuunnitelmat.
- Järjestelmille tehdään tarvittaessa kuormitus- ja kapasiteettitestaukset.
- Järjestelmät on varustettu tarvittavilla virusten ja muiden haittaohjelmien torjuntamekanismeilla.
- Järjestelmät sekä niiden tarvitsemat tietoliikenneyhteydet on suojattu sen varalta, että ne yritetään tukkia esim. palvelunestohyökkäyksillä. Järjestelmät on varustettu pääsynvalvontamekanismeilla ja valvottava on huolehtinut, että käyttövaltuuksien hallinta on järjestetty asianmukaisesti.
- Ulkoinen verkko on erotettu valvottavan sisäisestä verkosta turvajärjestelyillä.
- Järjestelmiä testataan säännöllisin väliajoin ja varsinkin järjestelmämuutosten jälkeen. Jos turvallisuudessa havaitaan puutteita, ne on välittömästi korjattava.
- Valvottava on varmistanut, että verkkopalvelussa tiedonsiirto ja palveluntarjoajan järjestelmien tiedon käsittely täyttää tiedon luottamuksellisuuden, eheyden ja kiistämättömyyden vaatimukset. Myös keskenään kommunikoivien osapuolten tunnistaminen ja todentaminen tulisi tehdä riittävän luotettavasti.
- Valvottava on varustanut tietojärjestelmät tarkistusmekanismeilla sekä jäljitysketjuilla, joilla turvataan tiedon ja tulosten oikeellisuus ja eheys. Järjestelmissä käsiteltävien tapahtumien tulisi olla aukottomasti jäljitettävissä.
- Järjestelmiin on rakennettu sellaisia kontrolleja, jotka mahdollistavat eri osajärjestelmissä käsiteltävien tapahtumien täsmätyksen.
- Palveluita rakennettaessa otetaan huomioon varajärjestelyt, joilla varaudutaan toiminnassa tai järjestelmässä esiintyviin häiriöihin ja katkoihin vaihtoehtoisilla toimintamalleilla tai järjestelmillä. Varajärjestelyjä ovat esimerkiksi tietojenkäsittelyssä ja tietoliikenteessä tarvittavien tärkeiden komponenttien kahdentaminen ja varmuuskopioiden ottaminen.
- Mahdolliset asiakaskohtaiset salasanat salakirjoitetaan järjestelmän sisällä ja välitettäessä niitä järjestelmien välillä.
- Asiakaskohtaisten tunnistautumistietojen (käyttäjätunnukset ja salasanat) luomisessa, käsittelyssä ja asiakkaalle toimittamisessa noudatetaan erityistä varovaisuutta ja vältetään niin sanottuja vaarallisia työhdistelmiä.
- Järjestelmien keräävät0 lokia sisäänkirjoittautumisista ja niiden yrityksistä sekä palvelun käytöstä. Lokit ja niistä tuotetut raportit käydään säännöllisesti läpi.



Asiakkaalle annetaan riittävästi tietoa palveluntarjoajasta, tarjotuista palveluista, vastuunjaosta palvelun tarjoajan ja palvelun käyttäjän välillä sekä siitä, miten käyttäjä voi käyttää palvelua turvallisesti.

## 6.7 Jälleenvakuuttaminen ja muut riskienvähentämistekniikat

### MÄÄRÄYS (kohdat 56 ja 57)

- (56) Jälleenvakuuttamisen ja muiden riskienvähentämistekniikoiden asianmukaisen käytön varmistamiseksi yhtiön on analysoitava, arvioitava ja dokumentoitava kaikkien käytettyjen riskienvähentämistekniikoiden tehokkuutta.
- (57) Yhtiön riskienhallintaa koskevien toimintaperiaatteiden tulee sisältää riskienvähentämistekniikoiden osalta vähintään seuraavat tiedot:
- a) yhtiölle määriteltyjen riskirajojen kannalta sopivan riskinsiirtotason tunnistaminen sekä tieto yhtiön riskiprofiiliin kannalta sopivimmista jälleenvakuutusjärjestelyistä;
  - b) riskien vähentämiseen liittyvien vastapuolten valintaperiaatteet sekä jälleenvakuutuksen vastapuolten luottokelpoisuuden ja hajautuksen arviointi- ja seurantamenettelyt;
  - c) todellisen riskinsiirron ja pohjariskin (basis risk) arviointimenettelyt; ja
  - d) likviditeetin hallintamenettelyt korvausten maksamisen ja jälleenvakuutuksesta saatavien korvausten ajankohtien välisen yhteensopimattomuuden hallitsemiseksi.

## 6.8 Varojen ja vastuiden hallinta

### MÄÄRÄYS (kohta 58)

- (58) Yhtiön riskienhallintaa koskevien toimintaperiaatteiden tulee sisältää varojen ja vastuiden hallinnan osalta vähintään seuraavat tiedot:
- a) kuvaus menettelystä, jolla tunnistetaan ja arvioidaan varojen ja vastuiden välisen yhteensopimattomuuden luonne ainakin keston ja valuuttojen osalta;
  - b) kuvaus käytettävistä riskienvähentämistekniikoista sekä merkityksellisten tekniikoiden odotetusta vaikutuksesta varojen ja vastuiden hallintaan;
  - c) kuvaus tarkoituksellisesti sallituista yhteensopimattomuuksista; ja
  - d) kuvaus toteutettavien stressitestien ja skenaariotestien metodologiasta ja toteuttamistehydestä.

## 6.9 Likviditeettiriski

### MÄÄRÄYS (kohta 59)

- (59) Yhtiön riskienhallintaa koskevien toimintaperiaatteiden tulee sisältää likviditeettiriskin osalta vähintään seuraavat tiedot:



- a) menettely sekä varojen että vastuiden tulevan ja menevän kassavirran välisen yhteen-sopimattomuuden tason määrittämiseksi, mukaan luettuina ensivakuuttamisen ja jälleen-vakuuttamisen odotettavissa olevat kassavirrat, kuten korvaukset, raukeamiset ja ta-kaisinostot;
- b) arvio kokonaislikviditeettitarpeesta lyhyellä ja keskipitkällä aikavälillä, mukaan luettuna riittävä likviditeettipuskuri likviditeettivajeelta suojautumista varten;
- c) arvio likvidien varojen seurannasta ja määrästä, mukaan luettuna pakkorealisoinnista mahdollisesti aiheutuvien kulujen tai rahoitustappioiden määrä;
- d) vaihtoehtoisten rahoitusvälineiden tunnistaminen ja niistä aiheutuvat kulut; ja
- e) arvio odotettavissa olevan uuden liiketoiminnan vaikutuksesta likviditeettitilanteeseen.

## 6.10 Sijoitusriskit

### 6.10.1 Sijoitusriskin hallinta

#### MÄÄRÄYS (kohdat 60 – 62)

- (60) Yhtiön riskienhallintaa koskevien toimintaperiaatteiden tulee sisältää sijoitusten osalta vä-hintään seuraavat tiedot:
- a) varmuus-, laatu-, likviditeetti-, kannattavuus- ja saatavuustaso, jota yritys tavoittelee si-joitussalkullaan, ja tieto siitä, miten se suunnittelee saavuttavansa tämän tason;
  - b) sijoituksiin ja altistuksiin, myös taseen ulkopuolisiin altistuksiin, liittyvät määrälliset rajoi-tukset, joiden määrittäminen auttaa yritystä varmistamaan salkulleen tavoittelemansa varmuus-, laatu-, likviditeetti-, kannattavuus- ja käytettävyytason;
  - c) arvio rahoitusmarkkinaympäristöstä;
  - d) ehdot, joiden mukaisesti yritys voi pantata tai antaa lainaksi varoja;
  - e) markkinariskin ja muiden riskien välinen yhteys epäsuotuisissa skenaarioissa;
  - f) sijoitusvarallisuuden arvostamis- ja todentamismenettely;
  - g) menettelyt, joiden mukaisesti sijoitusten tulosta seurataan ja toimintaperiaatteita tarkis-tetaan tarvittaessa; ja
  - h) miten sijoitukset valitaan vakuutuksenottajien ja edunsaajien parhaan edun mukaisella tavalla.
- (61) Yhtiö ei saa riskienhallinnassaan tukeutua yksinomaan kolmansien osapuolten, kuten ra-hoituslaitosten, varainhoitajien ja luokituslaitosten tarjoamiin tietoihin. Yhtiön tulee kehittää erityisesti omat keskeisten riskien mittarit, jotka ovat yhteensopivia yhtiön riskienhallintaa koskevien toimintaperiaatteiden ja liiketoimintastrategian kanssa.
- (62) Sijoituspäätöksiä tehdessään yrityksen tulee ottaa huomioon sijoituksiin liittyvät riskit luot-tamatta ainoastaan siihen, että riski hallitaan riittävästi pääomavaatimuksilla.



## 6.10.2 Muun kuin rutiininomaisen sijoitustoiminnan arviointi

### MÄÄRÄYS (kohdat 63 ja 64)

- (63) Ennen kuin yhtiö tekee muun kuin rutiininomaisen sijoituksen tai harjoittaa muuta kuin rutiinomaista sijoitustoimintaa, se arvioi vähintään
- a) kykyään tehdä ja hallita yksittäisiä sijoituksia tai harjoittaa sijoitustoimintaa;
  - b) erityisesti yksittäiseen sijoitukseen tai sijoitustoimintaan liittyvät riskit sekä yksittäisen sijoituksen tai sijoitustoiminnan vaikutuksen yrityksen riskiprofiiliin;
  - c) sitä, sopiiko yksittäinen sijoitus tai sijoitustoiminta yhteen edunsaajien ja vakuutuksenottajien edun, yrityksen vastuunrajoitusten ja tehokkaan salkunhoidon kanssa; ja
  - d) yksittäisen sijoituksen tai sijoitustoiminnan vaikutusta koko salkun laatuun, varmuuteen, likviditeettiin, kannattavuuteen ja käytettävyyteen.
- (64) Yhtiöllä tulee olla menetelmät, jotka edellyttävät, että kun yksittäiseen sijoitukseen tai sijoitustoimintaan liittyy merkittävä riski tai se muuttaa merkittävästi riskiprofiilia, yrityksen riskienhallintatoiminto ilmoittaa tällaisesta riskistä tai riskiprofiilin muutoksesta yhtiön hallitukselle

## 6.10.3 Sijoitus- ja indeksisidonnaiset vakuutukset

### MÄÄRÄYS (kohdat 65 ja 66)

- (65) Sijoitukset tulee valita vakuutuksenottajien ja edunsaajien parhaan edun mukaisella tavalla ottaen huomioon vakuutusten ilmoitetut tavoitteet.
- (66) Yhtiön on varmistettava, että se ottaa sijoitussidonnaisessa liiketoiminnassa huomioon ja hallitsee sijoitussidonnaisten sopimusten rajoitukset, varsinkin likviditeettirajoitukset.

## 6.10.4 Sijoitukset, joilla ei käydä kauppaa säännellyillä rahoitusmarkkinoilla

### MÄÄRÄYS (kohdat 67 ja 68)

- (67) Yhtiön tulee varmistua, että se ottaa käyttöön, hallitsee, seuraa ja valvoo prosesseja, jotka koskevat
- a) sellaisia sijoituksia, joilla ei käydä kauppaa säännellyillä rahoitusmarkkinoilla, tai
  - b) vaikeasti arvostettavia monimutkaisia tuotteita.
- (68) Noteerattuja sijoituksia, joilla ei käydä kauppaa tai joilla ei käydä kauppaa säännöllisesti, on käsiteltävä samalla tavalla kuin noteeraamattomia sijoituksia.



## 6.10.5 Johdannaissopimukset

### MÄÄRÄYS (kohdat 69-71)

- (69) Johdannaissopimuksia käyttäessään yhtiön tulee ottaa käyttöön sijoitusriskien hallintaa koskevien toimintaperiaatteidensa mukaiset menettelyt näiden johdannaissopimusten kehityksen seuraamista varten.
- (70) Yhtiön tulee osoittaa, miten koko salkun laatu, varmuus, likviditeetti tai kannattavuus paranee ilman, että mikään näistä yksittäisistä ominaisuuksista heikkenee merkittävästi, kun salkunhoidon tehostamiseksi käytetään johdannaissopimuksia.
- (71) Yhtiön tulee dokumentoida perustelut johdannaissopimusten käytölle ja osoittaa näiden käytöllä saavutetun tehokkaan riskinsiirron, kun johdannaisia käytetään riskien pienentämiseen tai riskienvähentämistekniikkana.

## 6.10.6 Arvopaperistettut instrumentit

### MÄÄRÄYS (kohta 72)

- (72) Yhtiön sijoittaessa arvopaperistettuihin instrumentteihin sen tulee varmistaa, että sen intressit ja arvopaperistettujen instrumenttien liikkeeseenlaskijan (originator) tai rahoittajan (sponsorin) intressit on ymmärretty kunnolla ja ne vastaavat toisiaan.

# 7 Riski- ja vakavaraisuusarvio

- (1) Vakuutusyhtiölain 6 luvun 12 §:n mukaan vakuutusyhtiön on osana riskienhallintaa tehtävä yhtiön liiketoiminnan ja liiketoimintastrategian riski- ja vakavaraisuusarviointi seuraavilta osa-alueilta:

- 1) yhtiön kokonaisvakavaraisuuden tarve;
- 2) vastuuelkaa koskevien vaatimusten jatkuva noudattaminen;
- 3) 12 luvun mukaisten pääomavaatimusten jatkuva noudattaminen.

Vakuutusyhtiön on tehtävä riski- ja vakavaraisuusarvio säännöllisesti sekä viipymättä, jos yhtiön riskiprofiili on muuttunut merkittävästi.

Finanssivalvonta voi antaa luvan tehdä riski- ja vakavaraisuusarvion osana 26 luvussa tarkoitetun vakuutusryhmittymän tekemää riski- ja vakavaraisuusarviota.

Vakuutusyhtiön on raportoitava Finanssivalvonnalle riski- ja vakavaraisuusarvionsa tuloksista.

## 7.2 Yleiset säännökset

### OHJE (kohdat 2-4)

- (2) Finanssivalvonta suosittaa, että vakuutusyhtiölain mukaisen riski- ja vakavaraisuusarvion lisäksi yhtiö tekee arvion siitä, täyttääkö se jatkuvasti Solvenssi II:n mukaiset pääomavaatimukset ja Solvenssi II:n mukaiset vakuutusteknistä vastuuelkaa koskevat vaatimukset
- (3) Finanssivalvonta suosittaa, että vakuutusyhtiölain mukaisen riski- ja vakavaraisuusarvion lisäksi ryhmä tekee arvion siitä, täyttääkö se jatkuvasti Solvenssi II:n mukaiset pääomavaatimukset ja Solvenssi II:n mukaiset vakuutusteknistä vastuuelkaa koskevat vaatimukset.
- (4) Finanssivalvonta suosittaa, että sisäisen mallin ennakoarviointia koskevassa prosessissa olevat yhtiöt ja ryhmät käyttävät kohdissa (2) ja (3) mainittua mallia pääomavaatimusten arviointitarkoituksiin sillä edellytyksellä, että kyseiset yhtiöt ja ryhmät tekevät myös arvion valmistautumisesta siihen mahdollisuuteen, että Finanssivalvonta hylkäisi Solvenssi II:n mukaisen sisäisen mallin käyttöä koskevan hakemuksen.





## 7.3 Riski- ja vakavaraisuusarvio

### OHJE (kohdat (5-12))

#### 7.3.1 Yleistä

- (5) Finanssivalvonta suosittaa, että yhtiö kehittää riski- ja vakavaraisuusarviota varten omat prosessit, jotka on tehty yhtiön organisaatorakenne ja riskienhallintajärjestelmä huomioon ottaen, ja jotka sisältävät riittävät menetelmät, sekä ottavat huomioon yhtiön harjoittaman liiketoiminnan riskien luonteen, laajuuden ja monimutkaisuuden.
- (6) Finanssivalvonta suosittaa, että yhtiön hallitus osallistuu aktiivisesti riski- ja vakavaraisuusarvion tekemiseen muun muassa ohjaamalla arvion tekemistä ja arvioimalla sen tuloksia.

#### 7.3.2 Riski- ja vakavaraisuusarviota koskevat toimintaperiaatteet

- (7) Finanssivalvonta suosittaa, että yhtiöllä on riski- ja vakavaraisuusarviosta vähintään seuraava dokumentaatio:
- a) riski- ja vakavaraisuusarviota koskevat periaatteet;
  - b) kutakin riski- ja vakavaraisuusarviota koskeva dokumentaatio;
  - c) kutakin riski- ja vakavaraisuusarviota koskeva sisäinen raportti; sekä
  - d) riski- ja vakavaraisuusarviota koskeva Finanssivalvonnalle toimitettava raportti.
- (8) Finanssivalvonta suosittaa, että vakuutusyhtiön hallituksen hyväksymissä riski- ja vakavaraisuusarviota koskevissa toimintaperiaatteissa on vähintään
- kuvaus käytössä olevista prosesseista ja menettelyistä, joilla riski- ja vakavaraisuusarvio tehdään;
  - riskiprofiilin, hyväksytyjen riskikantorajojen ja kokonaisvakavaraisuustarpeen välisen yhteyden tarkastelu; sekä
  - tiedot
- (i) miten ja kuinka usein stressitestejä, herkkyysanalyysyjä käänteisiä stressitestejä tai muita merkityksellisiä analyysyjä tehdään;
- (ii) tietojen laatustandardeista;
- (iii) arviointitiheydestä ja sen riittävyttä koskevasta perustelusta, kun otetaan huomioon yhtiön riskiprofiili ja sen kokonaisvakavaraisuustarpeen vaihtelu suhteessa sen pääomaan;
- (iv) riski- ja vakavaraisuusarvion tekemisen ajoittamisesta ja olosuhteista, jotka käynnistävät arvion tekemisen säännöllisen aikataulun ulkopuolella.
- (9) Finanssivalvonta suosittaa, että yhtiö tekee riski- ja vakavaraisuusarvion vähintään vuosittain.

(10) Finanssivalvonta suosittaa, että yhtiö todentaa ja dokumentoi sisäisesti kunkin riski- ja vakavaraisuusarvion tekemisen ja sen tulokset.

(11) Finanssivalvonta suosittaa, että hallituksen hyväksyttyä riski- ja vakavaraisuusarvion, yhtiö tiedottaa henkilöstölleen riski- ja vakavaraisuusarvion tuloksista ja johtopäätöksistä.

### 7.3.3 Riski- ja vakavaraisuusarviota koskeva Finanssivalvonnalle toimitettava raportti

(12) Finanssivalvonta suosittaa, että yhtiö toimittaa Finanssivalvonnalle riski- ja vakavaraisuusarviota koskevan raportin kahden viikon kuluessa siitä, kun yhtiön hallitus on tarkastanut ja hyväksynyt arvion. Raportissa tulisi esittää vähintään:

a) riski- ja vakavaraisuusarvion laadulliset ja määrälliset tulokset ja yhtiön näistä tuloksista tekemät johtopäätökset; sekä

b) käytetyt menetelmät ja tärkeimmät oletukset.

## 7.4 Riski- ja vakavaraisuusarvion suorittamista koskevat erityispiirteet

OHJE (kohdat 13-21)

### 7.4.1 Kokonaisvakavaraisuustarpeen arvostaminen ja kirjaaminen

(13) Finanssivalvonta suosittaa, että siinä tapauksessa, että yhtiö käyttää kokonaisvakavaraisuustarvettaan koskevassa arvioinnissa Solvenssi II:n perusteista eroavia kirjaamis- ja arvostusperusteita, yhtiö selostaisi, miten näiden erilaisten kirjaamis- ja arvostusperusteiden käyttö varmistaa yhtiön erityisen riskiprofiilin, hyväksytyjen riskirajojen ja liiketoimintastrategian paremman huomioon ottamisen sekä liiketoiminnan tervettä ja varovaista johtamista koskevien vaatimusten noudattamisen.

(14) Finanssivalvonta suosittaa, että yhtiö arvioi määrällisesti eri kirjaamis- ja arvostusperusteiden vaikutukset arvioon kokonaisvakavaraisuustarpeesta niissä tapauksissa, joissa yhtiö on käyttänyt Solvenssi II:n perusteista eroavia kirjaamis- ja arvostusperusteita kokonaisvakavaraisuustarpeensa arvioinnissa.

### 7.4.2 Kokonaisvakavaraisuustarpeen arviointi ja ennakointi

(15) Finanssivalvonta suosittaa, että yhtiö arvioi kokonaisvakavaraisuustarpeensa määrällisesti ja täydentää määrällistä arviota olennaisten riskien laadullisella kuvauksella.

(16) Finanssivalvonta suosittaa, että kokonaisvakavaraisuustarvetta koskevan arvioinnin perustaksi yhtiö kohdistaa tunnistettuihin olennaisiin riskeihin riittävän laajat stressitestit tai skenaarioanalyysit.

(17) Finanssivalvonta suosittaa, että kokonaisuusvakavaraisuustarpeen arvio on ennakoiva ja että siihen sisältyy tarpeen mukaan keskipitkän tai pitkän aikavälin arvio.



### 7.4.3 Pääomavaatimukset

(18) Finanssivalvonta suosittaa, että osana kokonaisvakavaraisuustarpeen arviota yhtiö analysoi täyttääkö se jatkuvasti Solvenssi II:n mukaiset pääomavaatimukset. Arvion tulisi sisältää vähintään

- a) riskiprofiiliin mahdolliset tulevat olennaiset muutokset;
- b) yhtiön omien varojen määrän ja laadun koko sen liiketoiminnan suunnittelukauden ajalta; sekä
- c) omien varojen jakautumisen eri luokkiin ja sen, kuinka tämä jakautuminen voi muuttua liiketoiminnan suunnittelukauden aikana tapahtuvien lunastusten, takaisinmaksujen ja erääntymisten seurauksena.

### 7.4.4 Vakuutustekninen vastuuelva

(19) Finanssivalvonta suosittaa, että aktuaaritoiminto

- a) antaa tietoja siitä, täyttääkö yhtiö jatkuvasti vakuutusteknisen vastuuelvan laskennalle asetetut vaatimukset; ja
- b) tunnistaa mahdolliset riskit, jotka johtuvat laskentaan liittyvistä epävarmuustekijöistä.

### 7.4.5 Poikkeaminen vakavaraisuuspääomavaatimuksen laskennan taustalla olevista oletuksista

(20) Finanssivalvonta suosittaa, että yhtiö arvioi poikkeaaako sen riskiprofiili Solvenssi II:n vakavaraisuuspääomavaatimuksen laskennan taustalla olevista oletuksista ja ovatko nämä poikkeamat merkittäviä. Yhtiö voi ensi vaiheessa tehdä laadullisen analyysin, ja jos se osoittaa, ettei poikkeama ole merkittävä, määrällistä arviota ei tarvita.

### 7.4.6 Yhteys strategiseen johtamisprosessiin ja päätöksentekorakenteeseen

(21) Finanssivalvonta suosittaa, että yhtiö ottaa huomioon riski- ja vakavaraisuusarvion tulokset ja tämän arviointiprosessin yhteydessä saadut näkemykset vähintään

- a) pääomien hallinnassa;
- b) liiketoiminnan suunnittelussa; sekä
- c) tuotekehityksessä ja -suunnittelussa.

## 7.5 Ryhmän riski- ja vakavaraisuusarvio

OHJE (kohdat 22-27)

### 7.5.1 Ryhmän riski- ja varavaraisuusarvion laajuus

(22) Finanssivalvonta suosittaa, että vastuussa oleva yhtiö suunnittelee ryhmää koskevan riski- ja vakavaraisuusarvion niin, että se kuvaa riittävästi ryhmän rakennetta ja riskiprofiiliin



luonnetta. Kaikki ryhmävalvonnan piiriin kuuluvat yhtiöt tulisi sisällyttää ryhmää koskevan riski- ja vakavaraisuusarvion piiriin. Tämän tulisi koskea vakuutus- ja jälleenvakuutusyhtiötä, muita kuin vakuutus- ja jälleenvakuutusyhtiötä ja sekä säänneltyjä että sääntelemättömiä yhtiöitä, jotka sijaitsevat ETA-alueella tai sen ulkopuolella.

### **7.5.2 Ryhmäkohtaisten riskien vaikutuksen arviointi kokonaisvakavaraisuustarpeen osalta**

(23) Finanssivalvonta suosittaa, että ryhmää koskevassa riski- ja vakavaraisuusarviossa vastuussa olevan yhtiö arvioi ryhmäkohtaisten riskien ja ryhmän sisäisten keskinäisten riippuvuuksien vaikutukset sekä näiden riskien ja keskinäisten riippuvuuksien vaikutukset kokonaisvakavaraisuustarpeeseen. Tässä arvioinnissa olisi otettava huomioon ryhmän erityispiirteet ja se, että tietyt riskit saattavat muodostua laajemmiksi ryhmätasolla.

### **7.5.3 Ryhmää koskevan riski- ja vakavaraisuusarvion yleissääntö**

(24) Finanssivalvonta suosittaa, että vastuussa oleva yhtiö sisällyttää ryhmää koskevan riski- ja vakavaraisuusarvion dokumentointiin vähintään kuvauksen siitä, miten seuraavat tekijät on otettu huomioon kokonaisvakavaraisuustarpeen täyttämisen ja säännösten mukaisten vaatimusten jatkuvan noudattamisen arvioimiseksi:

- a) sen tunnistaminen, mistä ryhmän omat varat muodostuvat ja se, tarvitaanko lisää omia varoja;
- b) omien varojen saatavuuden, siirrettävyyden ja korvattavuuden arviointi
- c) viittaukset mahdolliseen suunniteltuun ryhmän sisäiseen omien varojen siirtoon, jolla olisi olennainen vaikutus johonkin ryhmän yritykseen, ja sen seuraukset;
- d) yrityskohtaisten strategioiden mukauttaminen ryhmätasolla käytössä oleviin strategiihin; sekä
- e) erityiset riskit, joille ryhmä saattaa altistua.

### **7.5.4 Yhtenä asiakirjana laadittavaa riski- ja vakavaraisuusarviota koskevat erityisvaatimukset**

(25) VYL 6 luvun 12 §:n mukaan Finanssivalvonta voi antaa luvan tehdä riski- ja vakavaraisuusarvion osana 26 luvussa tarkoitetun vakuutusryhmittymän tekemää riski- ja vakavaraisuusarviota. Kun vastuussa oleva yhtiö tekee hakemuksen riski- ja vakavaraisuusarvion toimittamisesta yhtenä asiakirjana, Finanssivalvonta suosittaa, että se esittää selvityksen siitä, miten tytäryhtiöt on otettu huomioon riskiarviossa sekä miten tytäryhtiöiden hallitukset osallistuvat arviointiprosessiin ja arvion hyväksyntään.

### **7.5.5 Sisäisen mallin käyttäjät**

(26) Finanssivalvonta suosittaa, että sisäisen mallin ennakoarviointia koskevassa prosessissa vastuussa oleva yhtiö mainitsee ryhmää koskevassa riski- ja vakavaraisuusarviossa ne



ryhmään kuuluvat yhtiöt, jotka eivät käytä sisäistä mallia vakavaraisuuspääomavaatimuk-  
sensa laskentaan ja antaa selvityksen syistä tähän menettelyyn.

### **7.5.6 Kolmannen maan vakuutus- ja jälleenvakuutussidosyritysten integrointi**

- (27) Finanssivalvonta suosittelee, että vastuussa oleva yhtiö ottaa huomioon ryhmän kokonais-  
vakavaraisuuden tarvetta koskevassa arvioissa kolmansissa maissa olevat liiketoiminnan-  
riskit. Arviointi tulisi tehdä samalla tavalla kuin ETA-liiketoiminnan osalta kiinnittäen erityi-  
sesti huomiota pääoman siirrettävyyteen ja korvattavuuteen.

# 8

## Sisäinen valvonta ja sisäinen tarkastus

### 8.1 Yleistä

- (1) Vakuutusyhtiön sisäisestä valvonnasta ja sisäisestä tarkastuksesta säädetään VYL 6 luvun 14 ja 15 §:ssä.
- (2) Finanssivalvonnan oikeus antaa tarkempia määräyksiä sisäisen valvonnan järjestämisestä perustuu VYL 6 luvun 21 §:ään.

### 8.2 Sisäinen valvonta

- (3) VYL 6 luvun 8 §:n mukaan vakuutusyhtiöllä on oltava hallituksen hyväksymät kirjalliset toimintaperiaatteet sisäisestä valvonnasta. Toimintaperiaatteissa on selkeästi määriteltävä vastuut, tavoitteet, prosessit ja sovellettavat raportointimenettelyt.

#### MÄÄRÄYS (kohdat 4 ja 5)

- (4) Yhtiön tulee varmistaa, että sen koko henkilökunta tuntee oman tehtävänsä sisäisessä valvontajärjestelmässä. Valvontatoimien tulee olla oikeassa suhteessa valvonnan kohteena olevista toimista ja prosesseista aiheutuviin riskeihin nähden.
- (5) Yhtiön on luotava sellaiset sisäisen valvontajärjestelmän seuranta- ja raportointimenettelyt, jotka antavat hallitukselle päätöksentekoprosessien kannalta keskeiset tiedot.

#### OHJE (kohta 6)

- (6) Finanssivalvonta suosittaa, että vastuussa oleva yhtiö huolehtii sisäisten valvontajärjestelmien johdonmukaisesta täytäntöönpanosta koko ryhmässä.

### 8.3 Sisäinen tarkastus

- (7) VYL 6 luvun 8 §:n mukaan vakuutusyhtiöllä on oltava hallituksen hyväksymät kirjalliset toimintaperiaatteet sisäisestä tarkastuksesta.
- (8) VYL 6 luvun 15 §:n mukaan sisäisen tarkastuksen tuloksista ja toimenpidesuosituksista on vähintään kerran vuodessa raportoitava hallitukselle ja toimitusjohtajalle, joiden on päätettävä, mihin toimiin sisäisen tarkastuksen tulosten ja suositusten johdosta on ryhdyttävä, ja varmistettava, että nämä toimenpiteet toteutetaan



**OHJE** (kohdat 9 – 13)

- (9) Finanssivalvonta suosittaa, että yhtiö huolehtii siitä, että hallitus ei saa vaikuttaa siten, että sisäisen tarkastuksen riippumattomuus ja puolueettomuus voisi heikentyä kun sisäisen tarkastuksen toiminto tekee tarkastuksen ja arvioi tarkastuksen tuloksia ja raportoi niistä
- (10) Finanssivalvonta suosittaa, että yhtiön hallituksen hyväksymät sisäistä tarkastusta koskevat toimintaperiaatteet sisältäisivät vähintään seuraavat osa-alueet:
- a) säännöt ja ehdot, joiden mukaisesti sisäisen tarkastuksen toiminnolta voidaan pyytää lausunto tai tukea tai pyytää sitä hoitamaan muita erityistehtäviä;
  - b) mikäli mahdollista, sisäiset säännöt menettelyistä, joita sisäisen tarkastuksen toiminnasta vastaavan henkilön tulisi noudattaa ennen asian saattamista valvontaviranomaisen tietoon; ja
  - c) sisäisen tarkastuksen henkilöstön tehtäväkiertoon sovellettavat kriteerit.
- (11) Finanssivalvonta suosittaa, että yhtiö edellyttäisi sisäisen tarkastuksen toiminnolta vähintään, että se
- a) laatii ja ottaa käyttöön tarkastussuunnitelman, jossa vahvistetaan tulevien vuosien tarkastustyö, ottaen huomioon yhtiön kaikki toimet ja sen koko hallintojärjestelmä, sekä ylläpitää tätä suunnitelmaa;
  - b) päättää tarkastusten priorisoinneista riskiperusteisesti;
  - c) raportoi tarkastussuunnitelmasta yrityksen hallitukselle.
- (12) Finanssivalvonta suosittaa, että yhtiön huolehtisi siitä, että sisäisen tarkastuksen toiminto voi tarvittaessa tehdä tarkastuksia, jotka eivät sisälly tarkastussuunnitelmaan.
- (13) Finanssivalvonta suosittaa, että vastuussa oleva yhtiö varmistaisi, että ryhmän tasolla sovellettavat tarkastuksen toimintaperiaatteet kuvaavat, miten sisäisen tarkastuksen toiminto
- a) koordinoi sisäistä tarkastustoimintaa koko ryhmässä; ja
  - b) varmistaa, että ryhmässä noudatetaan ryhmätason sisäisen tarkastuksen vaatimuksia.



# 9 Ulkoistaminen

- (1) Vakuutusyhtiön toimintojen tai tehtävien ulkoistamisen edellytyksistä säädetään VYL 6 luvun 16 §:ssä ja ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetun lain 34 a §:ssä.
- (2) Ulkoistamisella tarkoitetaan valvottavan toimintaan liittyvää järjestelyä, jonka perusteella muu palvelun tarjoaja tuottaa valvottavalle toiminnon tai palvelun, jonka tämä olisi muuten itse suorittanut. Vakuutuseduksesta annetun lain (570/2005) 1 §:n 1 momentissa tarkoitettua toimintaa ei pidetä ulkoistamisena.

## 9.1 Ulkoistetun toiminnan merkittävyys

- (3) VYL 6 luvun 16 §:n 1 ja 2 momentin mukaan vakuutusyhtiö, joka on ulkoistanut toimintonsa tai tehtäviä, on ulkoistamisesta huolimatta vastuussa lain ja lakia alemmanasteisten säännösten ja määräysten mukaisista velvoitteista. Keskeisiä toimintoja ja tehtäviä ei saa ulkoistaa tavalla, joka johtaa yhtiön hallintojärjestelmän laadun olennaiseen heikkenemiseen, operatiivisen riskin kohtuuttomaan kasvamiseen, Finanssivalvonnan valvontamahdollisuuksien heikkenemiseen tai vakuutuksenottajille, vakuutetuille ja korvauksensaajille tarjottavan palvelun heikkenemiseen.

### OHJE (kohdat 4-6)

- (4) Finanssivalvonta suosittaa, että ulkoistettavien toimintojen ja tehtävien kriittisyyttä ja tärkeyttä määriteltäessä vakuutusyhtiö ottaa huomioon toiminnan välttämättömyyden vakuutuksenottajille tarjottavien palveluiden jatkuvuuden kannalta.
- (5) Finanssivalvonta suosittaa, että ainakin seuraavia toimintoja ja tehtäviä pidettäisiin keskeisinä:
  - vakuutuspäätökset
  - korvausvaatimusten käsittely ja korvausten myöntäminen
  - sisäiseen valvontaan ja riskienhallintaan liittyvät tehtävät
  - vakavaraisuuden hallinta
  - sisäinen tarkastus
  - säännösten noudattamista valvova toiminto (compliance)
  - aktuaaritoiminto
  - toiminnan kannalta keskeiset tietojärjestelmät
  - vakuutustuotteiden kehittäminen ja hinnoittelu
  - varojen sijoittaminen ja salkunhoito





- (6) Finanssivalvonta suosittaa, että ulkoistamisen näkökulmasta keskeisinä toimintoina ja tehtävinä ei tarvitsisi pitää ainakaan seuraavia:
- hallinnolliset tehtävät, kuten henkilöstö- ja materiaalihallinto, laskutuspalvelut, käyttöomaisuuden ylläpito ja toimitilojen turvallisuuspalvelut
  - neuvontapalvelut ja muut sellaiset palvelut, jotka eivät ole osa sijoituspalvelutoimintaa
  - oikeudellisten palvelujen hankkiminen
  - markkinointiin ja mainontaan liittyvät palvelut
  - vakioitujen palvelujen hankkiminen, mukaan lukien markkinainformaatioon liittyvien palvelujen hankinta.

## 9.2 Ulkoistamiseen liittyvien riskien hallinta

- (7) VYL 6 luvun 8 §:n 2 momentin mukaan vakuutusyhtiöllä on oltava hallituksen hyväksymät kirjalliset toimintaperiaatteet toimintojen ulkoistamisen järjestämisestä.
- (8) VYL 6 luvun 16 §:n 4 momentin mukaan vakuutusyhtiön on laadittava keskeisen toiminnon tai tehtävän ulkoistamisesta kirjallinen sopimus, josta käy ilmi toimeksiannon sisältö ja sopimuksen voimassaoloaika.

### OHJE (kohdat 9-14)

- (9) Finanssivalvonta suosittaa, että vakuutusyhtiön hallitus vahvistaa ja päivittää säännöllisesti ulkoistamista koskevat yleiset periaatteet, joiden tulisi sisältää ainakin seuraavat asiat:
- mitä toimintoja on pidettävä kriittisinä ja tärkeinä luvussa 9.1 tarkoitetulla tavalla
  - palveluntarjoajan valinta sekä sen toiminnan ja tuloksien arviointi
  - ulkoistamissopimuksessa käsiteltävät asiat
  - ulkoistetun toiminnan jatkuvuuden turvaaminen
  - ulkoistamissopimuksen purkamista koskevat periaatteet.
- (10) Finanssivalvonta suosittaa, että ennen liiketoiminnan kannalta keskeisen toiminnon ja tehtävän ulkoistamista vakuutusyhtiössä tehdään kokonaisarvio ulkoistamiseen liittyvistä riskeistä ottaen huomioon ulkoistettavan toiminnan laajuus ja merkittävyys. Kokonaisarviossa tulisi ottaa huomioon sekä uuden ulkoistamishankkeen että jo toteutuneiden hankkeiden riskit ja huolehdittava näiden riskien hallinnasta. Vakuutusyhtiön tulisi säännöllisesti päivittää arvio.
- (11) Finanssivalvonta suosittaa, että vakuutusyhtiössä sovelletaan yleisesti käytettyjä sopivuus- ja luotettavuusmenettelyjä arvioitaessa keskeisiä ulkoistettuja toimintoja hoitavan palveluntarjoajan tai tämän alihankkijan palveluksessa olevia henkilöitä.
- (12) Finanssivalvonta suosittaa, että vakuutusyhtiö nimeää omaan henkilöstöönsä kuuluvan sopivan ja luotettavan henkilön, joka vastaa keskeisestä ulkoistetusta toiminnosta ja jolla on riittävä taito ja kokemus keskeisen ulkoistetun toiminnon alalta voidakseen arvioida palveluntarjoajan toimintaa ja tuloksia.
- (13) Finanssivalvonta suosittaa, että ulkoistettaessa toiminnan kannalta keskeistä toimintoa tai tehtävää vakuutusyhtiö varmistaa, että ulkoistettua toimintaa hoitava palveluntarjoaja nou-



dattaa soveltuvien osin Finanssivalvonnan antamia määräyksiä ja ohjeita sekä muita säännöksiä kuten palvelujen markkinoinnista sekä asiakkaansuojasta annettuja säännöksiä.

- (14) Finanssivalvonta suosittelee, että vakuutusyhtiö ottaa riittävässä määrin huomioon edellä olevat seikat myös silloin kun keskeisiä toimintoja ja tehtäviä ulkoistetaan samaan ryhmään kuuluvalla yhtiöllä.

### 9.3 Ulkoistamisesta tehtävä ilmoitus Finanssivalvonnalle

- (15) Ulkoistamishankkeita koskevista ilmoituksista saadun tiedon perusteella Finanssivalvonta arvioi, haittaako suunniteltu merkittävä ulkoistaminen vakuutusyhtiön sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa, liiketoimintaa tai muuta sen toiminnan kannalta merkittävää toiminnan hoitamista tai ehkäiseekö se tehokkaan viranomaisvalvonnan toteutumista. Toiminnan merkittävyys on määritelty näiden määräysten ja ohjeiden luvussa 9.1.
- (16) Vakuutusyhtiön on ilmoitettava VYL:n 6 luvun 16 §:n 3 momentin mukaan etukäteen Finanssivalvonnalle aikomuksestaan ulkoistaa keskeisiä toimintoja tai tehtäviä sekä ulkoistamista koskevista myöhemmistä merkittävistä muutoksista.

#### MÄÄRÄYS (kohdat 17-19)

- (17) Finanssivalvonnalle tehtävän ilmoituksen tulee sisältää seuraavat selvitykset:
- ulkoistettavaa toimintaa hoitavan luonnollisen henkilön täydellinen nimi, asuinpaikka ja sen toimipaikan osoite, jossa henkilö harjoittaa toimintaa
  - ulkoistettavaa toimintaa hoitavan yhtiön nimi, yritys- tai yhteisötunnus, kotipaikka ja sen toimipaikan osoite, jossa toimintaa harjoitetaan
  - kuvaus ulkoistettavan toiminnan laadusta ja laajuudesta
  - kokonaisarvio ulkoistamisen vaikutuksesta vakuutusyhtiön toimintaan
  - selvitys ulkoistettavaa toimintaa hoitavan palveluntarjoajan taloudellisista edellytyksistä hoitaa ulkoistettavia tehtäviä
  - selvitys siitä, miten suunniteltu ulkoistaminen otetaan huomioon vakuutusyhtiön sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisessä
  - ulkoistetun toiminnan valvonnasta ja seurannasta vastaava henkilö vakuutusyhtiössä
  - selvitys siitä, miten ulkoistettavan toiminnan jatkuvuus ja tietoturvallisuus varmistetaan
  - selvitys siitä, miten vakuutusyhtiö aikoo turvata ulkoistettavaan toimintoon tai tehtävään liittyvän riittävän osaamisen, joka mahdollistaisi toiminnon tai tehtävän ottamisen takaisin vakuutusyhtiön hoidettavaksi tai sen siirtämisen toisen palveluntarjoajan hoidettavaksi
  - selvitys ulkoistamissopimuksen irtisanomisen edellytyksistä
  - ulkoistettaessa rajan yli Euroopan talousalueeseen kuulumattomaan valtioon selvitys siitä, miten sijaintivaltion säännökset vaikuttavat Finanssivalvonnan mahdollisuuksiin saada vakuutusyhtiöltä ulkoistetusta toiminnasta valvonnan kannalta tarpeelliset tiedot.



- (18) Ilmoitukseen on liitettävä kopio ulkoistamissopimuksesta tai sen luonnoksesta.
- (19) Jos jo ulkoistettua merkittävänä pidettävää toimintaa ulkoistetaan edelleen kolmannen osapuolen hoidettavaksi, vakuutusyhtiön on ilmoitettava siitä edellä olevan määräyksen mukaisesti.

# 10 Aktuaaritoiminto

## 10.1 Yleistä

- (1) Aktuaaritoiminnosta säädetään VYL 6 luvun 18 §:ssä, jonka mukaan vakuutusyhtiössä on oltava aktuaaritoiminto.

## 10.2 Aktuaaritoiminnon tehtävät

### OHJE (kohdat 2 ja 3)

- (2) Finanssivalvonta suosittaa, että yhtiö ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin puuttuakseen mahdollisiin eturistiriitoihin, jos yhtiö päättää antaa aktuaaritoiminnolle muita tehtäviä tai toimia.
- (3) Finanssivalvonta suosittaa, että vastuussa oleva yhtiö vaatii, että aktuaaritoiminto antaa lausunnon koko ryhmän jälleenvakuutusmenettelystä ja jälleenvakuutusohjelmasta.

## 10.3 Vastuuvelan laskenta

- (4) VYL 6 luvun 18 §:n mukaan aktuaaritoiminnon tehtävänä on koordinoida vastuuvelan laskemista, varmistaa vastuuvelan laskennan menetelmien ja mallien sekä vastuuvelan laskennassa tehtyjen oletusten asianmukaisuus, arvioida vastuuvelan laskennassa käytettyjen tietojen riittävyttä ja laatua sekä raportoida yhtiön hallitukselle vastuuvelan laskennan luotettavuudesta ja asianmukaisuudesta.

### OHJE (kohdat 6-9)

- (5) Finanssivalvonta suosittaa, että vakuutusyhtiölain mukaisen vastuuvelan laskennan lisäksi yhtiö aloittaa Solvenssi II –vastuuvelan laskemisen mahdollisimman aikaisessa vaiheessa.
- (6) Finanssivalvonta suosittaa, että aktuaaritoiminto selvittää mahdolliset Solvenssi II -vastuuvelan laskennan ristiriidat verrattuna Solvenssi II -direktiivin 76–85 artiklassa vahvistettuihin vaatimuksiin ja ehdottaa tarvittaessa korjauksia laskentaan.
- (7) Finanssivalvonta suosittaa, että aktuaaritoiminto selvittää tiedoissa, metodologioissa tai oletuksissa eri arvostamispäivien välillä tapahtuneiden muutosten vaikutukset, jos nämä vaikuttavat olennaisesti vakuutus teknisen vastuuvelan määrään.
- (8) Finanssivalvonta suosittaa, että aktuaaritoiminto arvioi, vastaavatko Solvenssi II -vastuuvelan laskennassa käytetyt sisäiset ja ulkoiset tiedot Solvenssi II -direktiivin vaatimuksia tietojen laadusta. Aktuaaritoiminnon tulisi antaa tarvittaessa suosituksia sisäisistä



menettelyistä tietojen laadun parantamiseksi, jotta yhtiö voi noudattaa asianomaista Solvenssi II -direktiivin vaatimusta, kun tämä pannaan täytäntöön.

#### 10.4 Vakuutusten myöntämisperiaatteet

- (9) VYL 6 luvun 18 §:n mukaan aktuaaritoiminnon tehtävänä on antaa yhtiön hallitukselle lausunto vakuutusyhtiön yleisestä vakuutuspolitiikasta ja jälleenvakuutusjärjestelyjen tarkoituksenmukaisuudesta.

##### OHJE (kohta 11)

- (10) Finanssivalvonta suosittaa, että aktuaaritoiminto ottaa huomioon antaessaan lausuntonsa vakuutusten myöntämispolitiikasta ja jälleenvakuutusjärjestelyistä näiden seikkojen ja vakuutusteknisen vastuuvelan keskinäiset suhteet.

#### 10.5 Sisäisen mallin ennakoarviointi

##### OHJE (kohta 12)

- (11) Finanssivalvonta suosittaa, että aktuaaritoiminto määrittelee sisäisen mallin ennakoarviointiprosessin aikana asiantuntemukseensa kuuluvilta osin sisäisen mallin kattamat riskit. Aktuaaritoiminnon tulisi myös määrittää, miten riippuvuudet näiden riskien välillä ja riippuvuudet näiden ja muiden riskien välillä johdetaan. Tämän määrittelyn tulisi perustua toiminnon asiantuntijan tekemään tekniseen analyysiin.



# 11 Ryhmän hallintovaatimukset

## 11.1 Vastuussa olevan yhtiön määrittely ja ilmoittaminen

### OHJE (kohta 1)

- (1) Finanssivalvonta suosittaa, että emoyhtiön asemassa oleva vakuutusyhtiö, jälleenvakuutusyhtiö tai vakuutushallintayhtiö määrittelee ja ilmoittaa valvojalle, mikä yhtiö ryhmätasolla on vastuussa hallintoa koskevien ohjeiden täyttämisestä.

## 11.2 Ryhmän sisäisten hallintovaatimusten asettaminen

### OHJE (kohdat 2 ja 3)

- (2) Finanssivalvonta suosittaa, että vastuussa oleva yhtiö asettaa koko ryhmälle sellaiset sisäiset hallintovaatimukset, jotka ovat ryhmän ja siihen kuuluvien yhtiöiden rakenteeseen, liiketoimintaan ja riskeihin nähden riittävät. Ryhmän sisäisten hallintovaatimusten tulisi määrittellä sopiva rakenne ja organisaatio riskien hallitsemiseksi ryhmätasolla sekä jakaa selkeästi vastuut ryhmän kaikkien yhtiöiden välillä.
- (3) Finanssivalvonta suosittaa, että vastuussa oleva yhtiö varmistaa, että ryhmän sisäiset hallintovaatimukset eivät vähennä ryhmään kuuluvan yksittäisen yhtiön hallituksen vastuuta laadittaessa kyseisen yhtiön omaa hallintojärjestelmää.

## 11.3 Ryhmätason hallintojärjestelmä

### OHJE (kohta 4)

- (4) Finanssivalvonta suosittaa, että vastuussa olevalla yhtiöllä on käytössään tarkoituksenmukaiset ja riittävän tehokkaat työkalut ja menettelytavat, joilla se voi valvoa ja ohjata riskienhallintatoimintaa sekä sisäisen valvonnan järjestelmiä yhtiötasolla. Vastuussa olevan yhtiö tulisi huolehtia siitä, että ryhmän raportointijärjestelmä mahdollistaa riittävän ja tehokkaan tiedonkulun ryhmän sisällä. Ryhmätason hallintojärjestelmän tulisi ottaa huomioon ryhmän kaikkien yhtiöiden intressit ja niiden vaikutukset ryhmän yhteiseen tavoitteeseen pitkällä aikavälillä.



## 11.4 Riskit, joilla on merkittävä vaikutus ryhmätasolla

### OHJE (kohta 5)

- (5) Finanssivalvonta suositaa, että vastuussa oleva yhtiö arvioi riskienhallintajärjestelmänsään sekä yhtiö- että ryhmätason riskejä ja niiden keskinäisiä riippuvuuksia sekä erityisesti:
- a) ryhmätason maineriskiä sekä ryhmän sisäisistä liiketoimista ja riskikeskittymistä aiheutuvia riskejä, mukaan lukien tartuntariski;
  - b) liiketoiminnan harjoittamisesta eri yritysten kautta ja eri lainkäyttöalueilla johtuvien riskien keskinäisiä riippuvuuksia;
  - c) kolmansien maiden yrityksistä johtuvia riskejä;
  - d) sääntelemättömistä yrityksistä johtuvia riskejä; ja
  - e) muista säännellyistä yrityksistä johtuvia riskejä.

## 11.5 Ryhmän riskienhallinta

### OHJE (kohdat 6 ja 7)

- (6) Finanssivalvonta suositaa, että vastuussa olevalla yhtiöllä on ryhmätason riskienhallinnassa asianmukaiset prosessit ja menettelyt, joilla määritetään, mitataan, hallitaan ja seurataan sellaisia riskejä, joille ryhmä tai kukin yksittäinen yritys altistuu tai saattaa altistua, sekä prosessit ja menettelyt, joilla niistä raportoidaan.
- (7) Finanssivalvonta suositaa, että vastuussa oleva yhtiö varmistaa, ettei ryhmän riskienhallinnan rakenne ja organisaatio heikennä yksittäisen ryhmään kuuluvan yhtiön oikeudellisia edellytyksiä hoitaa lakeihin, määräyksiin ja sopimuksiin perustuvia velvoitteitaan.



# 12 Raportointi Finanssivalvonnalle

## 12.1 Ilmoitus toiminnan operatiivisen riskin häiriöistä ja virheistä

- (1) Finanssivalvonnasta annetun lain 18 §:n 2 momentin nojalla Finanssivalvonta antaa seuraavat määräykset sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevien tietojen säännöllisestä toimittamisesta Finanssivalvonnalle.

### MÄÄRÄYS (kohdat 2-7)

- (2) Valvottavan tulee ilmoittaa Finanssivalvonnalle asiakkaille tarjotuissa palveluissa sekä maksu- ja tietojärjestelmissä esiintyneistä merkittävistä häiriöistä ja virheistä viipymättä niiden ilmaannuttua. Merkittävänä häiriönä tulee pitää pitkäaikaista palvelukatkoa (esim. vakuutusten hoidossa tai korvausten maksussa) tai useisiin asiakkaisiin vaikuttavaa häiriötä. Finanssivalvonnalle tulee ilmoittaa viipymättä myös sellaiset häiriöt ja virheet, jotka haittaavat tai vaarantavat valvottavan kykyä jatkaa liiketoimintaansa tai vastata velvoitteistaan.
- (3) Mahdollisimman pian ensimmäisen ilmoituksen tekemisen jälkeen valvottavan tulee tehdä Finanssivalvonnalle täydentävä ilmoitus häiriön tarkemmista yksityiskohdista.
- (4) Täydentävä ilmoitus on tehtävä Finanssivalvonnan internetsivuilta saatavilla olevalla lomakepohjalla [häiriöilmoitus](#) ja lähetettävä osoitteeseen [hairio@finanssivalvonta.fi](mailto:hairio@finanssivalvonta.fi).
- (5) Ilmoitus tulee tehdä ainakin seuraaviin ryhmiin kuuluvista häiriöistä:
- murtautuminen tietojärjestelmään
  - haittaohjelman levittäminen tietojärjestelmään
  - palvelunestohyökkäys.
- (6) Ilmoitus tulee tehdä myös seuraavista häiriöistä, jos ne vaikuttavat asiakkaiden saamaan palveluun:
- ohjelmistovirhe
  - tietoliikennehäiriö
  - käyttökatkos ja laiterikko.
- (7) Mahdollisimman pian ensimmäisen ilmoituksen jälkeen tehtävän täydentävän ilmoituksen tulee sisältää ainakin edellä mainitulla lomakepohjalla edellytetyt tiedot.





## 12.2 Vuosi-ilmoitus operatiivisen riskin aiheuttamista tappioista

- (8) Finanssivalvonnalle toimitettava ilmoitus operatiivisesta riskistä aiheutuneista tappioista tehdään valvottavan sisäisen tappiotietoja koskevan raportoinnin pohjalta. Operatiivisen riskin vahinkotapahtumien raportointi on ohjeistettu luvussa 6.6.1.
- (9) Finanssivalvonnasta annetun lain 18 §:n 2 momentin nojalla Finanssivalvonta antaa seuraavat määräykset sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevien tietojen säännöllisestä toimittamisesta Finanssivalvonnalle.

### MÄÄRÄYS (kohdat 10 -13)

- (10) Valvottavan tulee tehdä Finanssivalvonnalle edellisenä vuonna havaituista operatiivisen riskin aiheuttamista tappioista vuosi-ilmoitus, joka tulee toimittaa Finanssivalvonnalle 28.2. mennessä. Ensimmäinen ilmoitus tehdään vuoden 2014 aikana havaituista vahingoista.
- (11) Vuosi-ilmoitus tulee tehdä kalenterivuoden aikana ilmenneistä euromäärältään viidestä suurimmasta operatiivisen riskin tappiotapahtumasta. Ilmoitusta ei kuitenkaan tarvitse tehdä alle kymmenen tuhannen (10 000) euron vahingoista.
- (12) Ilmoituksen tulee sisältää ainakin seuraavat tiedot:
- kuvaus tapahtumasta ja vahingon tyyppi luvun 6.6.2 luokittelun mukaisesti
  - selvitys toimenpiteistä, joihin tapahtuman johdosta on ryhdytty
  - selvitys tappion määrästä.
- (13) Vuosi-ilmoitus on tehtävä käyttäen Finanssivalvonnan internetsivuilta saatavilla olevaa lomakepohjaa [vahinkoilmoitus](#) ja lähetettävä osoitteeseen [opriskivahinko@finanssivalvonta.fi](mailto:opriskivahinko@finanssivalvonta.fi).



# 13 Siirtymä- ja voimaantulomääräykset



# 14 Kumotut määräykset ja ohjeet

Nämä määräykset ja ohjeet kumoavat voimaan tullessaan näiden määräysten ja ohjeiden soveltamisalaan kuuluvien toimilupavaltovien osalta seuraavat Finanssivalvonnan määräykset ja ohjeet:

- Määräykset ja ohjeet 21/2013; Hallintojärjestelmää koskevat ohjeet, Dnro 24/01.00/2013
- Määräykset ja ohjeet 22/2013; Ennakoivaa riskiarviota (ORSA -periaatteisiin perustuva) koskevat ohjeet, Dnro 27/01.00/2013
- Määräys- ja ohjekokoelma vakuutusyhtiöille, työeläkevakuutusyhtiöille, vakuutusyhdistyksille, vakuutusomistusyhteisöille, kolmannen maan vakuutusyhtiöiden sivuliikkeille ja lailla perustetuille eläkelaitoksille 15.4.2014, Dnro 9/101/2011: Luvut 4.1.A Muun vakuutusyhtiön kuin työeläkevakuutusyhtiön ja vakuutusomistusyhteisön johdon kelpoisuus sekä 4.2. Sisäinen valvonta, 4.3.Sisäinen valvonta vakuutusyritysrhmittymään kuuluvan vakuutusyrityksen ja suomalaisen vakuutusomistusyhteisön lisävalvonnan kannalta tarpeellisten tietojen toimittamiseksi, 4.4. Sisäinen valvonta, 4.5. Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän sisäinen valvonta, 4.6.Sisäinen tarkastus, 4.7. Riskienhallinta, 4.8. Hyvä hallinto sekä luvun 15.3. Poikkeusoloihin varautuminen.
- Vakuutusvalvontaviraston kannanotto Dnro 14/499/2002 Sisäisen tarkastuksen järjestäminen ja sen riippumattomuuden varmistaminen.



# 15 Liitteet

